Friedrich Ebert Stiftung

مركز مساواة
מרכז מוסאוא
Mossawa Center

ביצוע החלטת הממשלה

550 ונגזרותיה

בשנים 2022-2025

נתוני המחלקה הכלכלית חברתית בהתבסס על
בקשות חופש המידע שהגיש מרכז מוסאוא

נובמבר 2026

ביצוע החלטת הממשלה

550 ונגזרותיה

בשנים 2022-2025

נתוני המחלקה הכלכלית חברתית בהתבסס על
בקשות חופש המידע שהגיש מרכז מוסאוא

נובמבר 2026

הכנה ועריכה

מוחמד אבו ליל

ג'עפר פרח

ניבאל אבו ערדאת

סאלם עבאסי

הדעות המובעות בפרסום זה אינן משקפות בהכרח את דעותיה של קרן פרידריך אברט.
שימוש מסחרי בפרסומים של קרן פרידריך אברט ללא אישור בכתב של הקרן ושל מרכז מוסאוא אסור בהחלט.
כל הזכויות שמורות למרכז מוסאוא ולקרן פרידריך אברט.

ISBN 978-965-7528-50-1

תוכן עניינים

סיכום מנהלים 4
ממצאים עיקריים לפי משרד ממשלתי והחלטת הממשלה: 6
קיצוצים בהחלטת הממשלה לקראת השנים 2024-2026 12
טבלה מסכמת את פעילות משרדי הממשלה בהתאם לתכנית העבודה: 13
משרד החינוך 17
משרד הרווחה והביטחון החברתי 22
משרד הבריאות 25
המשרד לשוויון חברתי 32
משרד המשפטים 34
משרד התרבות והספורט 36
משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה 39
הרשות הלאומית לחדשנות 41
משרד הכלכלה והתעשייה 44
מערך הדיגיטל הלאומי 48
משרד הבינוי והשיכון 51
מינהל התכנון 56
רשות מקרקעי ישראל 57
הרשות הממשלתית למים וביוב 58
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים 59
החלטת ממשלה 1804 ג'סר א-זרקא 61
הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים (בלד"ר) 62
משרד התיירות 63
משרד האנרגיה והתשתיות 64
משרד החקלאות וביטחון המזון 65
הרשות הארצית לכבאות והצלה 67
משרד הפנים 68
המשרד להגנת הסביבה 70
משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי 72
ערים מעורבות: החלטת ממשלה מס' 1834 85
סיכום והמלצות עיקריות: 87
מקורות ונספחים: 88

סיכום מנהלים

דוח סיכום ביצוע החלטת הממשלה 550 מבוסס על מידע שנאסף ברובו ע"י בקשות חופש מידע שהגיש מרכז מוסאוא בשלושת השנים האחרונות ועל מידע שנאסף מהרשויות המקומיות הערביות ופרסומים של הרשות לפיתוח כלכלי במשרד לשוויון חברתי. לצערנו, ובניגוד להנחיות שנכללו בהחלטת הממשלה, משרד האוצר ורוב משרדי הממשלה נוהגים בחוסר שקיפות לגבי הקצאת הכספים שנעשתה בפועל למימוש החלטת הממשלה 550 ונגזרותיה.

יש להזכיר כי החלטת הממשלה נועדה לסגור פערים בשירותים באמצעות תקצוב כ- 27 משרדי ממשלה ורשויות והיא מבוססת על פערים שנסקרו בעבודת הכנה שעשו מרכז מוסאוא, ועד ראשי הרשויות הערביות וארגוני חברה אזרחית נוספים וחלק גדול ממשרדי הממשלה לפני קבלת ההחלטה.

תקציב המדינה הגיע בשנת 2025 לכ- 650 מיליארד שקלים. החלטת הממשלה הייתה אמורה להקצות לסגירת הפערים כשישה מיליארד שקלים בשנה, ובין השנים 2022-2026 כשלושים מיליארד שקלים. מדובר בכ- 1% מתקציב המדינה, סכום קטן יחסית לפערים שהתרחבו כתוצאה ממדיניות אפליה מערכתית.

פעילות מרכז מוסאוא:

מרכז מוסאוא עוקב משנת 1999 אחר התקציבים המיועדים לחברה הערבית ויישום החלטות הממשלה הנוגעות לחברה הערבית ופועל מול הכנסת, הרשויות המקומיות, החברה האזרחית ומשרדי הממשלה להבטחת צמצום פערים כלכליים וחברתיים. במקביל עוסק המרכז בקידום מדיניות, חקיקה וארגון קהילתי.

בשנת 2023 פנה מרכז מוסאוא למשרד האוצר ולמשרדי הממשלה האחראים על ביצוע החלטות הממשלה על פי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 בבקשה לקבלת מידע אודות התקנות התקציביות, תוכניות עבודה עתידיות, התקציבים המוקצים ורמת ביצוע ההחלטות.

משרד האוצר הסכים בהליך משפטי שהתקיים בבית המשפט המחוזי בירושלים (עת"מ 39500-02-23), להעביר מידע חלקי "לפנים משורת הדין", וביקש שהמרכז יפנה לכל משרד ממשלתי בנפרד. בעקבות פסק דין שניתן בעתירה, מרכז מוסאוא פנה לכל משרדי הממשלה ודרש לקבל את התקנות התקציביות ותוכניות העבודה. חלק מהמשרדים סירבו להעביר את המידע ומרכז מוסאוא נאלץ לעתור נגדם. המידע שהתקבל הוצלב מול הרשויות המקומיות הערביות וארגוני חברה אזרחית שהיו אמורים להיות מעורבים ביישום החלטת הממשלה.

הגדרת מדדים תקציביים

להלן פירוט שלושת השלבים במחזור החיים של תקציב, החל מתכנונו ועד למימושו המלא:

1. תקציב לפי החלטת הממשלה/תקציב מקור/תקציב מאושר: הסכום הראשוני שאושר בהתאם להחלטת ממשלה.
2. הקצאה בפועל/ניצול בפועל/ביצוע תקציבי: הסכום שבו המשרד התחייב חוזית או נתן הרשאות התחייבות בפועל לביצוע הפעילות או הפרויקט.
3. ביצוע בפועל/ניצול בפועל/מזומן/תשלום: הסכום ששולם בפועל עבור הסחורות, השירותים או העבודות שבוצעו בשטח.

ביצוע תקציבי ומעקב אחרי החלטת הממשלה 550, בין השנים 2022-2025:

בשנת 2022 נרשם הביצוע התקציבי הגבוה ביותר מאז תחילת התוכנית, והוא עמד על **132% שהוקצו כהרשאות.**

בשנת 2023 חלה ירידה חדה בביצוע תקציבי ברוב משרדי הממשלה, וההקצאות ירדו ל **70.9%.**

בשנת 2024 ירד הביצוע התקציבי באופן משמעותי וההקצאות הגיעו ל- **68.2%**.

בשנת 2025 הגיע הביצוע התקציבי לשפל חסר תקדים וההקצאות עמדו על **28.1%** בלבד.

בסוף שנת 2025 קידמה השרה לשוויון חברתי, מאי גולן, הצעת מחליטים שנועדה להעביר תקציבי פיתוח בסך של כ-2.5 מיליארד שקלים מכלל משרדי הממשלה למשרד לביטחון לאומי. בסופו של דבר, אושר קיצוץ בסך 220.7 מיליון שקלים. החלטה זו פוגעת ישירות בתוכניות לסגירת פערים בתחומי החינוך, הרווחה, הבריאות, הדיור ועוד.

בשנת 2026 טרם התקבלו נתונים עדכניים בנוגע להקצאות ולביצוע התקציבי.

המשרד לשוויון חברתי בשיתוף המשרד לביטחון לאומי דרש קיצוץ תקציבי בהיקף של 1.4 מיליארד שקלים מהחלטת הממשלה. בסופו של דבר אישרה הממשלה לקצץ 496 מיליון שקלים ולהעבירם לטובת שירות הביטחון הכללי (שב"כ) והמשטרה. מרכז מוסאוא, בשיתוף ארגונים נוספים הגיש עתירה משפטית נגד החלטה זו (**בג"ץ 26-07-88210**).

המשרד לשוויון חברתי אמור לתכלל את החלטת הממשלה. מאז כניסתה של חברת הכנסת מאי גולן לתפקיד השרה לשיוויון חברתי לתפקיד ב-22.01.2024 היא לא קיימה את ישיבות הוועדה המתמדת למעקב אחר יישום ההחלטה, שהיו אמורות להתקיים פעמיים בשנה.

הקצאת תקציבים לא מבטיחה יישום מלא של החלטת הממשלה. בדקנו האם התקציבים שהוקצו אכן הושקעו בפועל והתקציב נוצל. מתברר שרמת הניצול התקציבי נמוכה ופרויקטים רבים "נמרחים" ועדיין לא הסתיימו. **להערכתנו, בהתבסס על הנתונים החלקיים שהתקבלו, רק כ-18.4% מהתקציב המתוכנן אכן נוצל ושולם מתקציב המדינה.**

המלצות:

בדיקת היישום של החלטות ממשלה משנת 2000 מעלה כי החלטת ממשלה לסגירת פערים לא מספיקה, היא צריכה להתרכז בפיתוח תשתיות, אך **נדרש שינוי מנגוני תקצוב** שהאוצר יוביל בכל משרדי הממשלה ויבטיח **תקצוב שוויוני בבסיס התקציב הרגיל של כל משרד ממשלתי**.

יש לבצע את החלטות הממשלה ולחזק את מנגנוני המעקב והבקרה אחר ביצוע החלטות הממשלה כדי למנוע פערי תקצוב ולהבטיח את יישום התוכניות באופן יעיל. מרכז מוסאוא מזהיר מצעדים שנועדו למנוע ביצוע החלטות הממשלה. בשנת התקציב 2024 הממשלה קבעה קיצוץ בשיעור 15% מתקציב החלטות הממשלה שנועדו לצמצום פערים בחברה הערבית. הממשלה אישרה את תקציב המדינה לשנת 2025 ונוספו עוד מגבלות על ביצוע החלטות הממשלה לחברה הערבית. בשלב זה לא ברור מה יעלה בגורלו של התקציב שנועד ליישם את החלטת הממשלה בשנת 2026.

מרכז מוסאוא ממליץ לוועד ראשי הרשויות המקומיות, לכל המתכללים בכל משרדי הממשלה ולארגוני החברה האזרחית לוודא ביצוע מלא של החלטת הממשלה 550, להימנע מהארכתה בשנה נוספת, ולהכין הצעה מפורטת לקראת גיבוש תקציב המדינה לשנים 2027-2028 , שצפוי להיות מאושר עד מרץ 2027 .

ממצאים עיקריים לפי משרד ממשלתי והחלטת הממשלה:

1. משרד החינוך

המשרד היה אמור ליישם את תכניותיו לסגירת פערים במערכת החינוך הערבית בהיקף **של 9.54 מיליארד שקלים** במהלך חמש שנים. בשנים 2022–2025 היעד היה 7.6- מיליארד שקלים. לשנת הלימודים 2022–2023 הוקצו 1.144 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2023–2024 הועברו 1.251 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2024-2025 עדיין אין נתונים.

בתחום שיפור התשתיות הפיזיות המצב עגום עוד יותר. התקציב שהיה אמור להיות מושקע בפיתוח תשתיות בתוכנית החומש מסתכם ב- 2.4 מיליארד שקלים. בפועל הוצאו עד כה התחייבויות הרשאה בסך 1.958 מיליארד שקלים, ואילו הביצוע בפועל הגיע ל-268 מיליון שקלים בלבד, כלומר רק ל-13.7% מסך ההתחייבויות להרשאה בוצע.

2. משרד הרווחה והביטחון החברתי

סך התקציב שהיה מיועד לסגירת פערים ברווחה בחמש שנים היה אמור להיות **615 מיליון שקלים**. בשנים 2022-2025 המשרד היה אמור ליישם תוכניות לסגירת פערים בשירותי רווחה וטיפול בעוני בסכום כולל של כ- 492 מיליון שקלים. בפועל הוקצו סך של 292 מיליון שקלים בלבד, 47.5% בלבד מהסכום שתוכנן מכלל התוכנית. זאת על אף ששר הרווחה התחייב להשקיע את התקציב עד סוף 2024. הביצוע בפועל בשנים 2022-2024 עמד על 88.5 מיליון שקלים בלבד. בשנת 2025 הוקצו 4.88 מיליון שקלים ואין מידע על הביצוע בפועל, אבל ברור שהוא נמוך ביחס לתקציב שתוכנן בהחלטת הממשלה.

3. משרד הבריאות

התקציב הכולל לתכנית הבריאות היה אמור להיות **650 מיליון שקלים** לחמש שנים, כלומר 130 מיליון שקלים בשנה. מהחלטת ממשלה 550 נגזרות החלטות הממשלה הבאות: 716 ליישובים דרוזים וצ'רקסיים בגליל ובכרמל, 717 ליישובים הדרוזים ברמת הגולן, 1279 לחברה הבדואית בנגב, 1804 לישוב ג'סר א-זרקא ו- 1865 חיזוק בתי חולים בעיר נצרת. עד 2025 סכום ההקצאה ממשרד הבריאות והאוצר עמד על 507.1 מיליון שקלים וניצול בפועל של 461.8 מיליון שקלים. מדובר באחוז ביצוע גבוה: כ-80% הקצאה בפועל ו-71% ניצול בפועל ללא חישוב הקיצוצים.
מתוך התקציב של משרד הבריאות הוקצה סכום של 109 מיליון שקלים לתמיכה בקופות חולים מתוכם כ- 70 מיליון שקלים לקופת חולים כללית, כ- 22.5 מיליון שקלים למכבי, כ- 0.5 מיליון שקלים למאוחדת וכ- 16 מיליון שקלים ללאומית. קופות החולים לא מדווחות בשקיפות על השימוש שנעשה בכספים.

4. המשרד לשוויון חברתי והרשות לפיתוח כלכלי

המשרד לשוויון חברתי מסר מידע מלא רק על תוכנית יחידה עבור אזרחים ותיקים. לאחר עתירה לחופש מידע שהוגשה נגד המשרד, נתקבל מידע חלקי מהמשרד, אך ללא נתוני הרשות לפיתוח כלכלי בשנים 2023-2024 וללא התייחסות לתוכניות של מרכזי החוסן בשנים 2023-2025. כמוכן לא התקבל מידע בנוגע לפרויקטים ותוכניות והסיבות לאי ביצוע ואין מידע לגבי כספי מבני ההייטק אשר היו בניהול הרשות לפיתוח כלכלי. מרכז מוסאוא הגיש עתירת חופש מידע נגד המשרד (עת"מ 70065-05-26).

5. משרד המשפטים

משרד המשפטים היה אמור להשקיע 70 מיליון שקלים לפי התוכנית.

בסיכום כולל לשנים 2022–2025 ניכרת תנודתיות חדה, לצד שיעור ניצול תקציבי ממוצע ורב-שנתי נמוך. המסגרת התקציבית הרחבה נשענת על תקציב חומש של 50 מיליון ש"ח (סעיף 6ב) ותקציב ייעודי נוסף של 4 מיליון שקלים מדי שנה (סעיף 15(4)(ב)) – סה"כ 14 מיליון שקלים מתוכננים מדי שנה. היעדים הקיפו סיוע לחייבים בהלוואות בתנאים מיטיבים, קידום סיוע משפטי, הנגשת שירותים להתמודדות עם חובות, הכשרת מייצגים לקטינים בסיכון, הכשרות משפחתיות לניהול כלכלי והעסקת פרויקטורים ע"י המרכז למיפוי ישראל.

מימוש התוכנית החל בשנת 2022 עם תקציב מתוכנן של 14 מיליון שקלים (9.6 מיליון שקלים בביצוע בפועל מתוך 11 מיליון שקלים מאושרים — כ-69% ביצוע מהתכנון המקורי). ואולם, בשנים 2023 ו-2024 חלה צניחה חריפה במימוש התקציבי: בשנת 2023 עמד הביצוע בפועל על 4.6 מיליון שקלים בלבד (מתוך 9.5 מיליון שקלים מאושרים — כ-33%), ובשנת 2024 עמד על 5 מיליון שקלים בלבד (מתוך 7.1 מיליון

שקלים מאושרים — כ-36%). בשנת 2025 נרשמה התאוששות משמעותית, והביצוע בפועל טיפס ל-10.43 מיליון שקלים (מתוך 14.3 מיליון שקלים מאושרים — כ-74.5%).

הפערים והשפל בביצוע הרב-שנתי נובעים משילוב של חסמים מבניים, ובהם: קיצוץ רוחבי שהוחל משנת 2024, גלגול יתרות תקציביות משנה לשנה ללא ודאות לגבי מימושן, וביטול פרויקטי ליבה בעלי נחיצות חברתית גבוהה (כדוגמת קרן הסיוע לחייבים).

6. משרד התרבות והספורט

בהתאם להחלטת הממשלה 550, היקף התקציב למשך שנות התכנית היה אמור להיות בסך של **1.020 מיליארד שקלים** בעבור משימות כגון: שיפוצים ייעודית למוסדות תרבות, רכש, ייעוץ וליווי לתכנית התרבות, הכשרת מבנים היסטוריים, הקמת תיאטרון רפרטוארי, הקמת ספריות ציבוריות, הרחבת פעילות האקדמיה ללשון ערבית והנגשת תקנת תרבות ערבית. כמו כן בתחום הספורט: פיתוח ותשתית ספורט והנגשת מתקני ספורט וכו'.

במהלך שנת 2022 עמד המשרד על העברת מלוא התקציב שהיה מתוכנן לביצוע המשימות שנקבעו בהחלטת הממשלה 550 ותקצב את יישום הפרויקטים הנ"ל ב- 104.258 מיליון שקלים בתחום התרבות ובתחום הספורט סך של 127.016 מיליון שקלים. ארבעה קולות קוראים שפורסמו בשנת 2024 תוקצבו בשנת 2025. התקציב בסך כ- 4 מיליון שקלים בשנה שנועד לשיפוץ מבנים היסטוריים הועבר לרשות העתיקות שלא מיישמת את התוכנית ולא מנצלת את התקציב. בתחום התרבות ניצול התקציב שתוכנן לשנים 2022-2025 עומד על כ-52%. קיימת התקדמות טובה יחסית בתוכניות של ספורט הישגי ובסל הספורט, אך ביצוע נמוך משמעותית בתשתיות מתקני הספורט. ניצול התקציב שתוכנן לשנים 2022-2025 בתחום הספורט עומד על כ-22% בלבד.

7. משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה

בהחלטות הממשלה לחברה הערבית הוקצו סך של **250 מיליון שקלים** למשך חמש שנות התוכנית לפיתוח פעולות במגוון פרויקטים אשר יקדמו מענים מהותיים של פריצת דרך של התלמידים הערבים לעולם הטכנולוגיה והייטק.

מתוך כ-200 מיליון שקלים שאמורים היו להיות מושקעים בסגירת פערים במדע וטכנלוגיה בשנים 2022-2025 הוקצו עד כה רק 99,500 מיליון שקלים. בשנת 2022 המשרד דיווח על הקצאה של כ- 57 מיליון שקלים. בשנת 2023 המשרד דיווח על הקצאה בסכום 39,500 מיליון שקלים. לא דווח האם היה ביצוע. בשנת 2024 המשרד לא מדווח על ביצוע. בשנת 2025 לא הועבר התקציב למשרד. לפיכך שיעור הביצוע לשנים 2022-2025 יעמוד לכל היותר על כ- 50%.

8. הרשות הלאומית לחדשנות

מהנתונים לא ניתן להסיק אם הרשות הלאומית לחדשנות מיישמת את מלוא התקציב שהועמד לרשותה במסגרת החלטת הממשלה. הנתונים שבידי מרכז מוסאוא מראים תקצוב בפועל בסך 53 מיליון שקלים בשנים 2022-2025. יחד עם זאת יש לציין כי הנתונים אינם מלאים.

9. משרד הכלכלה והתעשייה

החלטת הממשלה הייתה אמורה להקצות **780 מיליון שקלים** לחמש שנים לחיזוק תעסוקה, עסקים ותעשייה.

בשנים 2022-2024 המשרד תקצב **633.3 מיליון שקלים** בפיתוח אזורי תעשיה ופרויקטים נוספים. קולות קוראים פורסמו ורוב התקציב הוקצה לפרויקטים. משרד הכלכלה אמור לקדם פרויקטים עבור תכנון ופיתוח אזורי תעשייה, עידוד וקידום פיתוח עסקים קטנים ובינוניים, קידום מענים פיננסים לעסקים זעירים דרך חלוקת אשראי, קידום מסלולי תעסוקה, הגדלת היקף היצוא של העסקים הערבים, הפעלת מסלולים להטמעת חדשנות, הגדלת הפיריון והצמיחה וקידום שוויון הזדמנויות בתעסוקה. למרכז מוסאוא אין נתונים עדכניים לגבי הקצאת תקציבים בשנת 2025. מהנתונים הידועים לגבי השנים 2022-2024 אחוז ההקצאה בפועל עד כה עומד על 135%, אך חסרים נתונים לגבי הביצוע.

מרכז מוסאוא מציין כי יש הכרח להגדיל את תקציב משרד הכלכלה והתעשייה לטובת החברה הערבית לפחות ל-3 מיליארד שקלים במטרה לקדם אזורי תעשייה נוספים ושילוב אוכלוסייה איכותי בשוק העבודה.

10. מערך הדיגיטל הלאומי

התקציב הכולל שנקבע לפרק הדיגיטל בתוכנית החומש הוא **64 מיליון שקלים**.

נכון לסוף שנת 2025, נרשם שיעור ביצוע מצטבר של כ-55% מהתקציב הכולל לשנים 2022-2025.

11. משרד הבינוי והשיכון

התקציב הכולל שיועד לפרק השיכון בתכנית החומש מסתכם ב-**2.1175 מיליארד שקלים**. למרות שמדובר בסכום גבוה יחסית, הוא אינו מספיק על מנת לתת מענה הולם לצרכי החברה הערבית. משרד השיכון עצמו העריך ב-2021 כי לשם כך נדרש תקציב של לפחות 8 מיליארד שקלים וכיום הסכום הנדרש מוערך ב-15 מיליארד שקלים.

בשנים 2022-2026 תוקצבו פרויקטים ופעולות בסך כולל של **1.939 מיליארד שקלים** (91.5% ביצוע תקציבי). התקציבים נועדו לפיתוח ושיקום שכונות ותיקות (ניקוז, מוסדות ציבור), תשתיות בקרקע פרטית מרובת בעלים, הסרת חסמי שיווק/שצ"פים, התחדשות עירונית (תכנון), תכנון סטטוטורי ל-60,000 יח"ד, תכנון מתאר, מענקים לפיתוח דיור לשכירות ארוכת טווח, פיתוח תשתיות בבנייה רוויה בקרקע מדינה, חברות מנהלות ויועצים מוניציפליים, הנדסיים ותכנוניים, בקרה הנדסית ותקציבית באמצעות גורמי חוץ, רישום תכניות קיימות ומאושרות, הנגשת הזכאות לסיוע בשכר דירה, מיתוג, פרסום והנגשת מידע, ייעוץ וליווי להליכי התכנון, ובפרויקטים לגיל הרך ביישובים בדואים בצפון.

הניצול בפועל: בשנים 2022 עד 2024 הוא עומד על 17% , קיימים פערים וכשלים מהותיים, כגון היעדר פיתוח מוחלט על קרקעות מדינה, מחסור במענים לעובדה שרוב הקרקע ביישובים הערביים פרטית ומפוצלת (חסמי שיווק ומימוש), עצירה כמעט מוחלטת של שיווק דירות משנת 2023, ביטול הנחות קרקע, ביטול העדפת בני מקום, חוסר כלכליות של מכרזי רמ"י — הרשויות מקפיאות שיווקים, קושי מהותי לספק פתרונות דיור לזוגות צעירים ובעקבות כך הגירה החוצה ליישובים יהודיים/מעורבים (חיפה, נוף הגליל, חריש, כרמיאל), העדר פתרון להסדרת הקרקעות בנגב, המשך אכיפה ללא תכנון גורם להחרפת המצוקה.

למרות 91.5% ביצוע תקציבי, המצוקה בדיור אינה נפתרת, כי התקציב נמוך בהרבה מהצרכים, וללא טיפול בבעלות הקרקע , אין התקדמות אמיתית בבנייה.

המלצה: סגירת פערים בדיור מחייבת גיבוש תוכנית חדשה בהיקף מינימלי של 15 מיליארד שקלים, שתכלול כלים להסרת חסמים בפיתוח קרקע פרטית ורשות מקרקעי ישראל.

12. מינהל התכנון

החלטת ממשלה 550 הקצתה למינהל התכנון תקציב כולל של כ-**250 מיליון שקלים** לצורך יישום סעיפים 13 ו- 14 בהחלטת הממשלה – חיזוק הוועדות המקומיות ויחידות ההנדסה ברשויות המקומיות הערביות, כולל משרות חדשות, מתכננים, מהנדסים, יועצים ארגוניים, תכניות אסדרה, מיחשוב, והקמת מערכות תומכות.
יישום סעיפים 13 ו- 14 בהחלטת ממשלה 550 מתקדם באיטיות יחסית. חלק ניכר טרם הועבר לרשויות בפועל. קיים פער גדול בין ההרשאות שנחתמו לבין הניצול בפועל, בעיקר עקב חסמים תפעוליים (אסמכתאות, אי עמידה בתנאים). נדרשת הארכת תקופות הרשאה עד סוף 2026, אחרת חלק מהתקציבים יוחזרו לאוצר המדינה. השינוי במדיניות התכנון מחייב גם ייצוג הולם של צוותים מקצועיים מהחברה הערבית בכל גופי התכנון הארציים, האזוריים והמקומיים.

13. רשות מקרקעי ישראל

רשות מקרקעי ישראל, המחזיקה בכ־93% מקרקעות המדינה, אמורה למלא תפקיד מרכזי בפיתוח היישובים הערביים, אך מדיניותה ממשיכה להוות חסם משמעותי לפיתוח תשתיות חיוניות, כמו מוסדות ציבור ושכונות מגורים חדשות. אף שבמסגרת החלטת הממשלה הוקצו לרמ"י 50 מיליון שקלים למשך תוכנית החומש לתכנון והקצאת 30% מכספי הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים, על-פי נתוני הועדה המתמדת בשנת 2022 הוקצו כ-6 מיליון שקלים בלבד בתכנון. על-פי מענה אשר התקבל בפברואר 2026, בשנת 2025 הוקצו 19.14 מיליון שקלים בקרן לשמירה על השטחים הפתוחים, כלומר רק 16% מכספי הקרן הוקצו בפועל במקום 30% שהיו אמורים להיות מוקצים על-פי החלטת הממשלה.

14. הרשות הממשלתית למים ולביוב

החלטת הממשלה 550 קבעה שיש להקצות 935 מיליון שקלים לחיבור תשתיות מים במבנים ציבוריים חדשים, להרחבה ושדרוג מט״שים ותחנות שאיבה, פיתוח ושדרוג תשתיות ביוב היוצרות חסמי דיור. בפועל התוכנית תוקצבה בסך של 245 מיליון שקלים בלבד בשנת 2022, ובשנת 2023 עמדו ההתחייבויות על 151.5 מיליון שקלים בלבד. בשנת 2024 הוקצה תקציב בסך 114.6 מיליון שקלים, ואילו בשנת 2025 התקציב שהוקצה עמד על 158.2 מיליון שקלים. אבל התקציבים שבוצעו בסופו של דבר בשנים 2022 עד 2025 מסתכמים ב-83 מיליון שקלים בלבד, כלומר רק כ-8% מהתקציב שתוכנן על-פי החלטות הממשלה לשנים 2022-2025, מומש בפועל.

15. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

החלטת הממשלה 550 קבעה תקציב לחמש שנים של **2.816 מיליארד שקלים**, כאשר עיקר הכסף היה מיועד לסבסוד שירותים קיימים (תח״צ) – בתשתיות, בנגישות לתחבורה ציבורית ובטיחות בדרכים. התוכנית לא נתנה מלכתחילה מענה לתשתיות הליבה, שאמורות לצמצם פערים ארוכי טווח. אלו נשארו תקועות בשלבי תכנון ובירוקרטיה. בשנת 2022 הוקצו בפועל סך 1,131 מיליארד שקלים – כמעט כפול מהסכום שהיה מתוכנן לפי החלטת ממשלה 550. כ-1 מיליארד שקלים מסכום זה היה תקציב תוספתי שברובו יועד לפרויקטים לנתיבי איילון. בשאר השנים התקבל לידינו מידע על פרויקטים שונים, אך אין אינדיקציה לגבי ניצול תקציב בפועל או ביצוע בפועל

16. משרד התיירות

סך התקציב שנקבע בהחלטת ממשלה 550 לחמש שנים הינו **14 מיליון שקלים** בלבד – תקציב נמוך משמעותית ביחס לצרכי פיתוח תיירותי ביישובים הערביים. בשנת 2022 הקצה משרד התיירות תקציבים ייעודיים בהיקף כולל של כ-5.58 מיליון שקלים למספר יישובים, במטרה לקדם תשתיות תיירות, שימור אתרים ופיתוח כלכלי-תיירותי. ההקצאות הן : 3 מיליון שקלים לג׳סר א-זרקא להקמת כפר הדייגים, בוצע בפועל באופן מלא ; כ-2.08 מיליון שקלים לכפר כנא לפיתוח ציר הכניסות וחיבור למוזיאון, בוצע בפועל 1.9 מיליון שקלים ; וכן 500 אלף שקלים לטובת מיתוג וקידום תיירותי ביישובים הבדואיים בצפון, בוצע בפועל 108 אלף שקלים

בשנת 2023 לא הוקצו תקציבים, ובשנים 2024–2025 הוקצו 6.18 מיליון שקלים, אך לא נרשם ביצוע בפועל עד לאוקטובר 2026.

על אף שרוב התקציבים אושרו, חלק ניכר מהם טרם הועבר בפועל, והתקדמותם תלויה בהליכי ביצוע, השלמת מקורות מימון והתקשרויות מול הגופים המיישמים.. קיים פער גדול בין דיווחי ״ניצול תקציב״ לבין ביצוע אמיתי ביישובים. כמו כן, מבוקשת העברה תקציבית היות שהסכומים ממילא נמוכים.

17. משרד האנרגיה והתשתיות

משרד האנרגיה היה אמור לקבל כ- 100 מיליון ש״ח במסגרת החלטת הממשלה 550 לחיזוק התשתיות וההתייעלות האנרגטית ביישובים הערביים. בפועל הוקצו עד כה כ־60.9 מיליון ש״ח במספר קולות קוראים, בעיקר לפרויקטים של התייעלות באנרגיה והתקנת מערכות סולאריות ברשויות. מרבית הרשויות נמצאות בשלבי ביצוע שונים, כשחלק מהפרויקטים כבר הסתיימו. שיעור ביצוע תקציבי עד 2024 כ־ 61%. בשנים 2025-2026 המשרד לא קיבל תקציב, התקציבים שהועברו מומשו ברובם עד 2024.

18. משרד החקלאות וביטחון המזון

על פי החלטת ממשלה 550 משרד החקלאות היה אמור להקצות **כ־176 מיליון שקלים וכ-102 מיליון שקלים** תחת החלטת הממשלה 1279, מתוכם 8.75 מיליון ממקורות התקציב שלו מתוך החלטת הממשלה 550 לפיתוח החקלאות בחברה הערבית, אך התקציב צומצם בהמשך. בבקשה לחופש המידע שהגיש מרכז מוסאוא בשנת 2022 התקבל ממשרד החקלאות מידע לגבי הקצאות בהחלטת הממשלה 550 והחלטה 1279 הנוגעות לתוכנית שיקום דרכים חקלאיות, פיתוח ענף החקלאות, רווחת בעלי חיים, ניקוז אזורי ותעסוקת נשים בענף. בשנת 2022 הוקצה במסגרת התקציב של ה״מ 550 תקציב גבוה מהמתוכנן (126%), בעוד שב־ 2023 ההקצאה ירדה ל-29% מהתקציב המתוכנן. ב־2024 ההקצאה עלתה שוב ל-124% וב-2025 ל-114%.

19. הרשות הארצית לכבאות והצלה

הרשות הארצית לכבאות והצלה אמורה להשקיע ע"פ ההחלטה 120 מיליון שקלים. בשנת 2022 הרשות תקצבה עבור החברה הערבית כ־27.66 מיליון שקלים (שיעור ביצוע תקציבי: 115%) בעיקר לבניית תחנות חדשות, רכש ציוד ופעולות הסברה, אך הביצוע בפועל עמד על 11.8 מיליון שקלים בלבד. אחוז הביצוע התקציבי בשנת 2023 עמד על 74%, על 72% בשנת 2024 ועל 20% בלבד בשנת 2025. לשנים אלה אין מידע מלא על הביצוע בפועל. יחד עם זאת, בשנים 2023–2025 התקדם גיוס כוח אדם ושילוב עובדים מהחברה הערבית, לצד הרחבת תחנות בכפר כנא, טמרה, טייבה וכפר קאסם (או כפר מנדא). בנוסף, ישנה השתלבות של 178 מתנדבים ערבים במערך הכיבוי.

20. משרד הפנים

ממידע אשר התקבל ממשרד הפנים, לפי החלטת הממשלה יועד תקציב של 1.19 מיליארד שקלים לחמש שנים. בשנת 2022 משרד הפנים הקצה סך של 413.7 מיליון שקלים לחברה הערבית עבור תגבור מענקי הפיתוח, ותכניות הון אנושי, שיפור ההיערכות לחירום, הקמת ושיפוץ מבני דת ובתי עלמין והנגשת מוסדות ציבור .לפי נתוני הוועדה המתמדת ההקצאה ב-2022 עמדה על 399 מיליון שקלים והניצול בפועל עמד על 340 מיליון שקלים. בשנת 2023 ההקצאה ירדה ל-208.4 מיליון שקלים, בשנת 2024 עמדה על 95.3 מיליון שקלים בלבד ובשנת 2025 עלתה ל-195 מיליון שקלים. לגבי השנים 2025-2023 אין מידע מלא על הביצוע בפועל, אך ברור שהפרויקטים שהממשלה הבטיחה לבצעם במימון התקציב השוטף לרשויות הערביות, תגבור מענקי פיתוח, שיפור ההיערכות לחירום, הקמת ושיפוץ מבני דת ובתי עלמין והנגשת מבני ציבור, לא מתבצעים בהתאם ללוחות הזמנים הצפויים. מענקי האיזון לא עודכנו כנדרש למעט בשנת 2022, ולכן הפערים בתקצוב הרשויות הערביות נותרו בעינם. בנוסף, 80% מתקציב הפיתוח שיועד לסגירת פערים ביישובים הערביים כלל לא הועבר מהממשלה — ולכן לא הגיע לרשויות המקומיות. הממשלה החליטה בשנת 2026 לקצץ 68 מיליון שקלים מתקציבי הפיתוח הכלכלי, 5.1 מיליון שקלים מתקציב מבני דת ו- 6.2 מיליון שקלים מתקציב הנגשת מוסדות ציבור.

21. המשרד להגנת הסביבה

על פי החלטת ממשלה 550 יועד תקציב של כ-**550 מיליון שקלים** במשך ארבע שנים. בשנים 2025-2023 לא הועברו התקציבים התוספתיים של משרד האוצר בסך של 127.5 מיליון שקלים אחרי קיצוץ. מרכז מוסאוא הגיש עתירה לבית משפט מינהלי מכח חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998, ב-25/06/2024 (עת"מ 53543-06-24), המידע שנמסר בעתירה זו מידע חלקי ולכן הוגשה עתירה נוספת ומשותפת עם ארגונים אחרים.

לאחר העתירה המשותפת דיווח משרד האוצר (בג"צ 57348-07-25) כי נתן הרשאה ע"ס 64.42 מיליון שקלים בתאריך 19.11.2025 ומומשו בפועל 13 מיליון שקלים עבור השנים 2025-2023. במקביל, כמעט כל התקציב המשרדי בסך של 227.213 מיליון שקלים שוריין מ-2022 עד 2027 לקרן לשמירת ניקיון למטרת איסוף פסולת גושית דרך האשכולות. לקראת שנת 2026 הממשלה החליטה לקצץ 30.8 מיליון שקלים מתקציב המשרד.

22. משרד הנגב ,הגליל והחוסן הלאומי

בהתאם לתכנית העבודה של משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי אמורים היו להתבצע מגוון פרויקטים אשר יקדמו מענים מהותיים בתחום פיתוח המצב הפריפריאלי בנגב ובגליל והעצמת החוסן הכלכלי ברשויות המקומיות הערביות. המשרד היה אמור להקצות **780** מיליון שקלים במהלך חמש שנים.בשנים 2023–2026 – לפחות 30% מתקציבו לרשויות הערביות ובנוסף 27 מיליון שקלים בשנה תוספת ממשרד האוצר לטובת יישום ההחלטה.

ב-2022 הוקצו 130 מיליון שקלים, בוצע בפועל: 27.1 מיליון שקלים. בשנת 2023 הוקצו 48.9 מיליון שקלים, אך בוצעו בפועל 17.8 מיליון שקלים בלבד. שנת 2024 עמדה בסימן כישלון מוחלט בביצוע: הוקצו 93.5 מיליון שקלים, אך הביצוע עמד על 0 שקלים. כל התחומים, מרכזי צעירים, מוסדות ציבור, מנועי צמיחה, חוסן, לא יצאו לדרך. ב-2025 הוקצו 49.5 מיליון שקלים, אך לא נמסר מידע על ביצוע.

החלטת הממשלה 1279: בשנת 2022 הניצול עמד על 14%, בתחום הרכש על 33%. תחומים בכישלון מוחלט: מלגות, חוסן קהילתי, הסרת חסמים 0%. בשנת 2023 הניצול הכולל עמד על 5% בלבד ובתחום הרכש על 56%, ואילו בשנת 2024 על 0%. לקראת שנת 2026 הממשלה החליטה לקצץ 23 מיליון שקל מתקציב הפיתוח ועוד 8.5 מיליון מתקצב הכנת תוכנית עבודה לפיתוח אזורי תעשיה.

23. ערים מעורבות

התקציב המיועד לחברה הערבית בערים המעורבות היה אמור לעמוד על כ- **300 מיליון שקלים** ע"פ ה.מ.550. כנגזרת מהחלטה זו התקבלה החלטת ממשלה 1834 לשנים 2022-2023 לטובת מיגור הפשיעה בערים המעורבות בהיקף של 46 מיליון שקלים. בפועל הוקצו בשנתיים הללו 13.5 מיליון שקלים בלבד, כלומר 29% מהתקציב המיועד במסגרת החלטת ממשלה 1834. מאז התכנית בהקפאה על ידי המשרד לשוויון חברתי, שאמור לתכלל את ההחלטה ואין נתונים על ניצול התקציבים בפועל.

24. פיתוח ג'סר אזרקא ונצרת:

משרדי הממשלה היו אמורים להשקיע כ- **200 מיליון שקלים** בחמש שנים בטיפול ממוקד ביישוב ג'סר אזרקא. היישום החל באיחור ו- 50% מהתקציב שנועד לפיתוח כפר הדייגים הועבר לרשות הטבע והגנים. החלטת הממשלה לסגירת פערים ביישוב ג'סר אזרקא מוקפאת מתחילת שנת 2024 בהוראת משרד הפנים, במטרה להפעיל לחץ על המועצה לאפשר אכלוס שכונת מגורים שנמכרה ברובה לתושבים מחוץ ליישוב. לגבי נצרת לא הוכנה תוכנית ולא הוקצה תקציב ייעודי לעיר.

קיצוצים בהחלטת הממשלה לקראת השנים 2024-2026

- **הקיצוץ הרוחבי במסגרת התאמות התקציב**

במרץ 2024 (במסגרת אישור תקציב המדינה המעודכן לשנת 2024), ע"פ חוק התקציב הנוסף לשנת 2024 והחלטות הממשלה הנלוות להתאמות תקציביות, שיעור הקיצוץ עמד על 15% קיצוץ ממוקד וגורף על כלל החלטות החומש לפיתוח, ובנוסף קיצוץ רוחבי (פלאט) של 5% על תקציבי המשרדים התפעוליים.

- **הפחתות ישירות ונקודתיות משלימות**

ב-14 בדצמבר 2025 לפי החלטת ממשלה מס' 3643 ("התוכנית הכלכלית לצמצום פערים בחברה הערבית עד לשנת 2026 – תיקון החלטות ממשלה"), קוצץ סכום של 220.7 מיליון שקלים והכסף הועבר למשטרת ישראל.

סעיפי הקיצוץ המפורטים בהחלטה 3643 :

- הפחתה של 16 מיליון ש"ח מתוך תקציבי משרד האוצר לשנת 2025 (לפי סעיף 1(ז) להחלטה המקורית).
- הפחתה של 0.8 מיליון ש"ח מתקציבי האוצר (לפי סעיף 3(ט)(1)).
- יתרת הסכום (עד להשלמת ה-220.7 מיליון ש"ח) הופחתה באופן מבוזר מסעיפי משרדים נוספים השותפים לתוכנית החומש.

- **ניסיון הסטת הענק שנחסם (העדכון האחרון)**

במאי-יוני 2026 הועברה למ"מ מנכ"ל משרד ראש הממשלה דרורית שטיינמץ הצעה של המשרד לשוויון חברתי (השרה מאי גולן) והמשרד לביטחון לאומי (השר איתמר בן גביר) להסטת תקציב בסכום 1.4 מיליארד ש"ח מכספי הפיתוח הכלכלי-אזרחי של תוכנית 550, במטרה להעבירם ישירות למשטרת ישראל והמשרד לביטחון לאומי. ב- 14 ביוני 2026 משרד ראש הממשלה (באמצעות מכתב רשמי של מ"מ מנכ"ל משרד רה"מ, דרורית שטיינמץ) חסם את היוזמה. נקבע רשמית כי "טרם בשלה העת לקבוע הסטת תקציב", והסכום כולו אושר לשימוש מיידי ומואץ על ידי משרדי הממשלה המקוריים לטובת מטרותיה האזרחיות של החלטה 550. בחינה מחודשת של עודפים נדחתה לרבעון הרביעי של 2026.

ב-13/7/2026, בהובלת המשרד לשוויון חברתי, קוצץ מכלל תוכנית החומש 550 סכום של 496 מיליון שקלים לטובת השב"כ והמשטרה ללחימה בפשיעה (החלטת ממשלה מס' 4387). מרכז מוסאוא ועמותת אזרחיות הגישו עתירה נגד הקיצוץ, לאור ההשלכות השליליות הצפויות של קיצוץ בסדר גודל כזה, כמו הפחתת מסגרות לנוער וצמצום הפיתוח הכלכלי בחברה הערבית, מה שמשאיר את הפשיעה והאלימות ללא פתרון אמיתי. בית המשפט טרם הכריע בעניין עתירה זו.

טבלה מסכמת את פעילות משרדי הממשלה בהתאם לתכנית העבודה:

משרד / רשות ממשלתית	שנת ביצוע	תכנון ע"פ 550 (מיליון שקלים)	תכנון ע"פ 550 1/5 (מיליון שקלים)	הקצאה בפועל (מיליון שקלים)	ניצול בפועל (מיליון שקלים)	אחוז הקצאה	אחוז ביצוע
משרד החינוך – דיפרנציאלי, חינוך, עבודה כללית	2022-2023	9,540.00	1,420.00	1,144.00	948.00	80.60%	66.80%
	2023-2024		1,420.00	1,251.00	1,036.00	88.10%	73.00%
	2024-2025		1,420.00				
משרד החינוך – מינהל הבינוי	2022		488.00	720.00	196.00	147.50%	40.20%
	2023		488.00	697.00	64.00	142.80%	13.10%
	2024		488.00	540.00	8.00	110.70%	1.60%
	2025		488.00				
משרד הרווחה והביטחון החברתי	2022	615.00	123.00	59.60	23.70	48.50%	19.30%
	2023		123.00	67.30	41.70	54.70%	33.90%
	2024		123.00	78.00	23.00	63.40%	18.70%
	2025		123.00	87.50		71.10%	
משרד הבריאות	2022-2023	650.00	260.00	205.20	87.60	78.90%	33.70%
	2024		130.00	205.50	170.00	158.10%	130.80%
	2025		130.00	96.40	116.70	74.20%	89.80%
המשרד לשוויון חברתי והרשות לפיתוח כלכלי * חסר מידע על הרשות לפיתוח כלכלי משנים 2023-2024	2022	282.50	56.50	71.70	6.80	126.90%	12.00%
	2023		56.50	5.00	4.10	8.80%	7.30%
	2024		56.50	9.80	4.80	17.30%	8.50%
	2025		56.50	27.50	7.60	48.70%	13.50%
משרד המשפטים	2022	70.00	14.00	11.00	9.60	78.60%	68.60%
	2023		14.00	9.50	4.60	67.90%	32.90%
	2024		14.00	7.10	5.00	50.70%	35.70%

משרד / רשות ממשלתית	שנת ביצוע	תכנון ע"פ 550 (מיליון שקלים)	תכנון ע"פ 550 1/5 (מיליון שקלים)	הקצאה בפועל (מיליון שקלים)	ניצול בפועל (מיליון שקלים)	אחוז הקצאה	אחוז ביצוע
	2025		14.00	14.30	10.40	102.10%	74.30%
משרד התרבות – מינהל התרבות	2022	1,020.00	76.00	104.30	15.50	137.20%	20.40%
	2023-2024		152.00	122.20	122.20	80.40%	80.40%
	2025		76.00	47.10	61.70	62.00%	81.20%
משרד התרבות – מינהל הספורט	2022		128.00	127.00		99.20%	
	2023		128.00	11.90	9.60	9.30%	7.50%
	2024		128.00	92.00	48.50	71.90%	37.90%
	2025		128.00	16.30	79.50	12.70%	62.10%
משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה	2022	250.00	50.00	56.90		113.80%	
	2023		50.00	39.50		79.00%	
	2024		50.00				
	2025		50.00				
הרשות הלאומית לחדשנות	2022	212.50	42.50	36.40		85.60%	
	2023		42.50	18.30		43.10%	
	2024		42.50				
	2025		42.50				
משרד הכלכלה והתעשייה (כולל החלטות 1279 ו-1804)	2022	780.00	156.00	231.10	219.70	148.10%	140.80%
	2023		156.00	231.10		148.10%	
	2024		156.00	171.10		109.70%	
	2025		156.00				
מערך הדיגיטל הלאומי	2022	64.00	12.80	39.70	2.50	310.20%	19.50%
	2023		12.80		5.60		43.80%
	2024		12.80		10.20		79.70%
	2025		12.80		9.60		75.00%
משרד הבינוי והשיכון	2022	2,117.50	423.50	421.90	151.00	99.62%	35.66%
	2023		423.50	364.40	142.00	86.04%	33.53%
	2024		423.50	329.66	66.00	77.84%	15.58%
	2025		423.50	452.40		106.82%	
	2026		423.50	371.00		87.60%	
מינהל התכנון	2022	250.00	50.00	80.40		160.80%	
	2023		50.00	37.30		74.60%	
	2024		50.00				

משרד / רשות ממשלתית	שנת ביצוע	תכנון ע"פ 550 (מיליון שקלים)	תכנון ע"פ 550 1/5 (מיליון שקלים)	הקצאה בפועל (מיליון שקלים)	ניצול בפועל (מיליון שקלים)	אחוז הקצאה	אחוז ביצוע
	2025		50.00				
רשות מקרקעי ישראל	2022	50.00	10.00	5.70		57.00%	
	2023		10.00				
	2024		10.00				
	2025		10.00	19.10		191.00%	
הרשות הממשלתית למים ולביוב	2022	935.00	187.00	245.00	49.40	131.00%	26.40%
	2023		187.00	151.50	29.70	81.00%	15.90%
	2024		187.00	114.60	4.00	61.30%	2.10%
	2025		187.00	158.20	0.30	84.60%	0.20%
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	2022	2,816.00	563.20	1,131.00		200.80%	
	2023		563.20				
	2024		563.20				
	2025		563.20				
משרד התיירות	2022	14.00	2.80	5.58	5.00	199.30%	178.60%
	2023		2.80	0.00		0.00%	
	2024		2.80	3.95		141.10%	
	2025		2.80	2.23		79.60%	
משרד האנרגיה והתשתיות	2022	100.00	20.00	27.60	20.90	138.00%	104.50%
	2023		20.00	21.00	12.90	105.00%	64.50%
	2024		20.00	12.33	7.80	61.70%	39.00%
	2025		20.00				
משרד החקלאות וביטחון המזון	2022	176.00	35.20	44.20		125.60%	
	2023		35.20	10.30		29.30%	
	2024		35.20	43.70		124.10%	
	2025		35.20	40.00		113.60%	
הרשות הארצית לכבאות והצלה	2022	120.00	24.00	27.70	11.80	115.40%	49.20%
	2023		24.00	17.80		74.20%	
	2024		24.00	17.20		71.70%	
	2025		24.00	4.80		20.00%	
משרד הפנים	2022	1,910.00	382.00	413.70	340.00	108.30%	89.00%
	2023		382.00	208.40		54.60%	
	2024		382.00	95.30		24.90%	
	2025		382.00	195.00		51.00%	

משרד / רשות ממשלתית	שנת ביצוע	תכנון ע"פ 550 (מיליון שקלים)	תכנון ע"פ 550 1/5 (מיליון שקלים)	הקצאה בפועל (מיליון שקלים)	ניצול בפועל (מיליון שקלים)	אחוז הקצאה	אחוז ביצוע
המשרד להגנת הסביבה	2022	550.00	110.00	114.46	46.79	104.05%	42.54%
	2023		110.00	53.68		48.80%	
	2024		110.00	43.12		39.20%	
	2025		110.00	96.97	13.00	88.15%	11.82%
	2026		110.00	21.99		19.99%	
	2027			11.42			
משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי	2021-2022	780.00	156.00	129.90	27.10	83.30%	17.40%
	2023		156.00	48.90	17.80	31.30%	11.40%
	2024		156.00	93.40		59.90%	
	2025		156.00	49.50		31.70%	
סיכומים לפי שנים וסה"כ							
סה"כ כללי (כל השנים והתקופות)	2022,2021-2022	23,303	3,110.50	4,104.84	1,125.79	131.97%	36.19%
	2023,2022-2023		4,714.50	3,342.08	1,367.60	70.89%	29.01%
	2024,2023-2024		4,736.50	3,229.96	1,505.50	68.19%	31.79%
	2025		4,660.50	1,307.30	298.80	28.05%	6.41%
	2026-2027		533.50	404.41		75.80%	0.00%
	אחוז הקצאה וביצוע עד 2025		17,755.50	12,388.59	4,297.69	69.77%	24.20%
	אחוז הקצאה וביצוע ביחס לכלל התוכנית		23,302.50	12,388.59	4,297.69	53.16%	18.44%

משרד החינוך

משרד החינוך היה אמור להשקיע **9.54 מיליארד שקלים** במהלך חמש שנים בסגירת פערים בחינוך הערבי. בשנים 2022–2025 היעד היה 7.6 מיליארד שקלים.

בפועל הוקצו בשנים 2022-2023 סך של 1.144 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2023–2024 הועברו 1.251 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2024-2025 עדיין אין נתונים.

בחלוקה התקציבית בתכניות יש ירידה מכ- 203 מיליון שקלים לכ- 159 מיליון בין שנת הלימוד 2022-2023 לשנת הלימודים 2023-2024. מדובר בירידה של 22%. צמצום כזה עלול להותיר בני נוער ללא מסגרות מגנות.

להלן טבלה עבור הקצאה בין תשפ״ג לתשפ״ד בתקציב תכניות:

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	הקצאה בפועל תשפ״ג	הקצאה בפועל תשפ״ד
תכניות חינוך	שיפור החינוך בחברה הערבית	6,700	
בי״ס למדעים	הקמת בית ספר על אזורי למדעים ואומנויות	200	
שיפור מיומנויות, יכולות והישגים	פיתוח תוכן ויחידות הוראה מותאמות לחברה הערבית	7,017	
חומרי הוראה	פעולות להטמעת חומרי ההוראה החדשים	1,821	
שפה עברית	פיתוח תכנית לימודים חדשה בשפה העברית	3,375	
שפה עברית	צוות עברית (עברית דבורה)	2,000	
אולפנים	אולפנים לחט״ע	3,500	2,235
תנועות נוער	תמיכה בתנועות נוער	10,500	10,500
מכוני מנהיגות	תמיכה במכונים למנהיגות בחברה הערבית	9,412	9,358
ארגוני נוער	תמיכה בארגוני נוער	3,000	3,000
מתנ״סים	מנהלי מתנ״סים	8,529	8,529
חינוך בלתי פורמלי	קול קורא עוגן- לחוגים ותכניות העשרה לרבות ערים מעורבות	60,000	60,000
צופים	צופי בתי ספר	1,902	1,902

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	הקצאה בפועל תשפ"ג	הקצאה בפועל תשפ"ד
צוערים	צוערים לחינוך הבלתי פורמלי	3,000	3,000
מד"צים ומש"צים	פעילות מד"צים ומש"צים	1,000	1,000
מרכזי שדה	מרכזי לימוד שדה	2,000	2,000
ליווי בעלי תפקידים	ליווי בעלי תפקידים - מנהלים	750	675
חינוך מוזיקלי	חינוך מוזיקלי (קונסרבטוריונים ובתי"ס מנגנים)	1,298	1,716
חוק הנוער	תמיכה בחוק הנוער	8,372	
חוגים	חוגים קדם יסודי	5,000	3,648
של"ח	המשך תקצוב שעות של"ח	5,267	5,267
הכשרת בעלי תפקידים	הכשרת בעלי תפקידים	750	750
תמקין	מיזם תמקין	3,500	3,500
הכוון לתעסוקה ואקדמיה	תוכניות חדשות : הכוונה לתעסוקה	1,000	
הסמכה טכנולוגית	קורסים להסמכה טכנולוגית	2,100	
איכות עובדי הוראה	פעולות לשיפור איכות עובדי ההוראה	7,642	6,177
שיבוץ מורים	טיוב נוהל השיבוץ וקידום תוכניות מצויינים	5,800	6,010
מנהיגות ביניים	תכניות בית ספריות לשיפור התרבות הארגונית בבית ספר ולחיזוק מנהיגות ביניים	3,280	3,496
הוקרת מורים	הוקרת מורים	1,493	1,000
תומכי הוראה	תומכי הוראה	1,059	1,259

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	הקצאה בפועל תשפ"ג	הקצאה בפועל תשפ"ד
שירות לאומי	בנות שירות לאומי	2,000	-
מיזם חינוך	מיזם משותף עם ג'וינט-אלכא, ברנקו וייס ופילנתרופיה	15,000	11,240
בדואים צפון	חינוך לפסגות - בדואים צפון	3,000	3,000
בדואים צפון	תגבור לבגרויות - בדואים צפון	1,000	868
פסיכומטרי	קורסי פסיכומטרי	9,000	4,401
הכוון לתעסוקה ואקדמיה	177 קבוצות פסיכומטרי - תשפ"ד	1,500	4,401
סה"כ		**202,767**	**158,932**

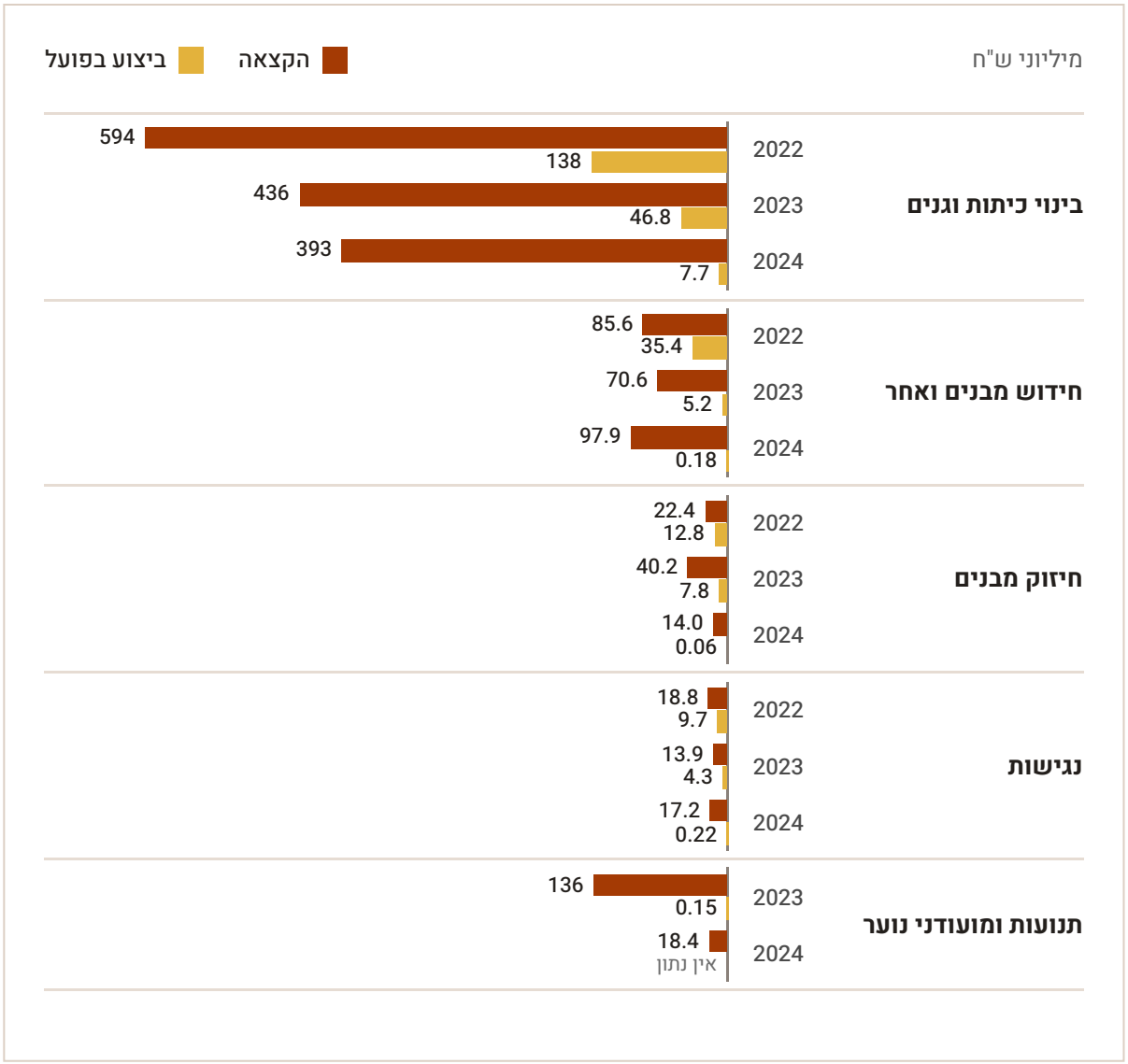
השקעה בתשתיות – בינוי כיתות לימוד – בין התחייבות לביצוע

במסגרת פרק החינוך נקבע יעד להשקעה מאסיבית בתשתיות פיזיות לחינוך – בין היתר בינוי כיתות וגנים, חיזוק מבנים, שיפור הנגישות והקמת מועדוני נוער – בהיקף של כ- 2.4 מיליארד שקלים. במהלך השנים 2022-2024 המשרד התחייב בהרשאות תקציביות בסך של 1.958 מיליארד שקלים ההקצאה עמדה על 66%, אך בפועל, הניצול התקציבי עמד על 268 מיליון שקלים בלבד, שהם כ-13.7% מהסכום המאושר.

הסיבה העיקרית לתת הביצוע היא חסמי תכנון שמציבות רשויות התכנון, וחסמים הקשורים למדיניות רשות מקרקעי ישראל שפוגעת ביישום החלטת הממשלה בכלל, ובחינוך בפרט.

מהנתונים שקיבל מרכז מוסאוא, משרד החינוך ביקש בשנת 2025 להעביר כמאה מיליון שקל למשרד השיכון כדי לקדם בינוי ותכנון בשכונות חדשות. המשרד לשוויון חברתי ומשרד האוצר מסרבים להעביר את התקציב עד לכתיבת דוח זה, ומבקשים להעביר את הכספים למשרד לביטחון פנים.

פער בין תכנון לביצוע במנהלת בינוי - משרד החינוך :

סיכום:

המשרד היה אמור ליישם את תכניותיו לסגירת פערים במערכת החינוך בחברה הערבית בהיקף של 9.54 מיליארד שקלים במהלך חמש שנים. בשנים 2022–2025 היעד היה 7.6 מיליארד שקלים. לשנת הלימודים 2022–2023 הועברו : 1.144 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2023–2024 הועברו 1.251 מיליארד שקלים, לשנת הלימודים 2024-2025 עדיין אין נתונים. 32% בלבד מהתקציב שיועד בשנים 2022-2025 לביצוע המשימות החינוכיות (שיפור הישגים, מניעת נשירה, חינוך קהילתי ועוד) הוקצה בפועל.

בתחום שיפור התשתיות הפיזיות המצב עגום עוד יותר. התקציב שהיה אמור להיות מוקצה לתשתיות בתוכנית החומש הוא 2.44 מיליארד שקלים. בפועל הוצאו עד כה התחייבויות הרשאה בסך 1.958 מיליארד שקלים בלבד, ואילו הביצוע בפועל הגיע ל-268.5 מיליון שקלים, כלומר רק ל-13.7% מסך ההתחייבויות להרשאה.

המשמעות : עיכוב משמעותי מאוד בבניית כיתות, גנים, חיזוק מבנים ומועדוני נוער.

חסמים מרכזיים:

- חסמי תכנון ברשויות התכנון
- עיכובים מצד רשות מקרקעי ישראל
- משרד האוצר, השרה לשיווין חברתי, שר החינוך והשר לביטחון לאומי מעכבים העברת 100 מיליון שקלים שיועדו להקמת כיתות בשכונות חדשות, באמצעות משרד השיכון.

משרד הרווחה והביטחון החברתי

בהתאם לכתוב בהחלטת הממשלה 550, ההיקף התקציבי במשך חמשת שנות התכנית במשרד הרווחה והביטחון החברתי היה אמור להסתכם בסך של **615 מיליון שקלים**, כלומר 123 מיליון שקלים בממוצע לשנה. בשלוש השנים הראשונות של החלטת הממשלה המשרד היה אמור להשקיע כ -369 מיליון שקלים בסגירת פערים בשירותי רווחה.

במהלך שנת 2022 המשרד תקצב את יישום הפרויקטים הנ"ל בהיקף של כ-60 מיליון שקלים, ודוחות הביצוע מראים שרק 23.708 מיליון נוצלו. כלומר אחוז הביצוע עמד על כ- 40% בלבד מההקצאה. בשנת 2023 אחוז ההקצאה היה בשיעור של כ- 55% בלבד, והביצוע בפועל עמד על 62% מההקצאה. בשנת 2024 שיעור ההקצאה עמד על 63% מהתקציב השנתי המיועד. מהמידע שנתקבל עולה כי הקצאת התקציבים לא מבטיחה שימוש בהם. בפועל רק כ- 43% מהתקציב שהוקצה בשנים 2022-2024 נוצל. בשנת 2025 חל שיפור בהקצאה, אך כפי שראינו ההקצאה לא מבטיחה ניצול של התקציבים. מרכז מוסאוא וח"כ וליד אלהואשלה פנו לשר הרווחה שהבטיח כי כל התקציב ינוצל.

להלן, פירוט התקצוב לכל תחום עד לשנת 2025:

תכנית	תקציב שנתי	הקצאה 22	ביצוע 22	% ביצוע 22	הקצאה 23	ביצוע 23	% ביצוע 23	הקצאה 24	הקצאה 25
בינוי	10,000	12,123	3,456	**28.50%**	17,500	1,018	**5.80%**	20,400	8,500
תכניות לצעירים	5,000	5,000	5,000	**100%**	5,000	5,000	**100%**	5,000	5,000
תקציב כ"א ברשויות	5,000	5,000	3,900	**78%**	5,000	5,000	**100%**	5,000	1,700
טיפול באלימות במשפחה	20,000	12,500	8,500	**68%**	12,500	12,500	**100%**	17,500	17,000
תכניות שונות ברשויות	84,900	24,999	2,852	**11.40%**	27,260	18,225	**66.80%**	30,166	83,100
סה"כ כללי	**124,900**	**59,622**	**23,708**	**39.70%**	**67,260**	**41,743**	62%	**78,066**	**87,550**

ביצוע בפועל:

שנה	יעד השקעה שנתי החלטת ממשלה 550 (בממוצע)	הקצאה בפועל	ניצול בפועל	שיעור ניצול מיעד ההשקעה השנתי
2022	123 מ' שקלים	59.6 מ' שקלים	23.7 מ' שקלים	**19%**
2023	123 מ' שקלים	67.3 מ' שקלים	41.7 מ' שקלים	**34%**
2024	123 מ' שקלים	78.1 מ' שקלים	23 מ' שקלים	**19%**

יובהר כי בשנת התכנית 2025 המשרד יקצה סך של 12,197 אלף שקלים עבור ביצוע החלטת הממשלה בקרב הבדואים בנגב, זאת לאחר קיצוץ של 15% בתכנית. ועוד 1,785 אלף שקלים לביצוע החלטת הממשלה של היישוב ג'סר אזרקא.

אתגרים וחסמים:

פער גדול בין הקצאה לניצול, מה שמעיד על כך ש-:

- הצוות המתכלל במטה המשרד לא פעל מול המחוזות ומחלקות הרווחה כראוי
- קיים קושי ביישום ברשויות המקומיות, חלק ממנו נובע מתקופת הבחירות
- עיכובים משמעותיים בקידום והקמת מבני רווחה נרשמים עקב סרבול בירוקרטי במתן היתרי בנייה. לצד זאת, קיים צורך דחוף בהגדלת מסגרת התקציב המוקצב לבנייה במסגרת הקולות הקוראים, שכן עלויות ההקמה בפועל גבוהות מהמענקים הקיימים, ומחייבות רשויות רבות להסתמך על מקורות מימון פנימיים. מנתונים פנימיים עולה כי בקול הקורא האחרון שפורסם בשנת 2025, הגישו 20 רשויות בקשות לתמיכה, ומתוכן זכו 13 רשויות בלבד . המאצ'ינג הנדרש מכביד על הרשויות המקומיות
- קיים מחסור בכוח אדם מקצועי
- ישנם עיכובים בירוקרטיים ביישום התקציב.

תשלום עבור פרויקטים ותוכניות מתבצע מול הרשויות בחודשים יוני ויולי, התנהלות הגוררת רשויות מקומיות רבות לגרעון ולחובות מצטברים מתחילת השנה.

סיכום:

סך התקציב שהיה מיועד לסגירת פערים ברווחה בחמש שנים היה אמור להיות 615 מיליון שקלים. בשנים 2022-2024 המשרד היה אמור ליישם תוכניות לסגירת פערים בשירותי רווחה וטיפול בעוני בסכום כולל של כ- 369 מיליון שקלים. בפועל הוקצו סך של כ-205 מיליון שקלים בלבד, 55.6% בלבד מהסכום שתוכנן. מתוך הסכום שהוקצה נוצלו עד סוף 2024 רק כ-88 מיליון שקלים, זאת על אף ששר הרווחה התחייב להשקיע את

התקציב עד סוף 2024. כלומר 43% ביצוע מהסכום שהוקצה, ו־24% בלבד מהסכום שהממשלה התחייבה להשקיע בשלוש שנים.

משרד הבריאות

תכנית העבודה של משרד הבריאות, כללה אימוץ תכנית אסטרטגית לשיפור מצב הבריאות בחברה הערבית וצמצום אי שוויון בשירותי בריאות, בתוצאי הבריאות בין האזרחים הערבים לכלל הארץ בשיעור של לפחות 25% (ביחס לפער הקיים בשנת 2021) בשניים או יותר מהנושאים בהם מתמקדת התוכנית: בריאות האישה, שנות החיים הראשונות, סוכרת והשמנה, בריאות הנפש, עישון ומחלות ריאה.

כנגזרות מתקציב 550 התקבלו חמש החלטות ממשלה אזוריות והן: 716 ליישובים דרוזים וצ'רקסיים בגליל ובכרמל בתקציב של 32.5 מיליון שקלים, החלטה 717 ליישובים דרוזים בגולן ותקציבה 6.5 מיליון שקלים, החלטה 1279 לחברה הבדואית בנגב בתקציב של 113.75 מיליון שקלים , החלטה 1804 לישוב ג'סר א-זרקא בתקציב 9 מיליון שקלים והחלטה 1865 לחיזוק בתי חולים בעיר נצרת בתקציב של 25 מיליון שקלים

התקציב הכולל לתכנית הבריאות היה אמור להיות **650 מיליון שקלים** לחמש שנים, כלומר 130 מיליון שקלים בשנה. לאחר הקיצוץ התקציב העומד לרשות משרד הבריאות (ללא התקציב התוספתי ממשרד האוצר) הוא 351 מיליון שקלים במקום 390 מיליון שקלים.

<u>תחומי פעילות מרכזיים</u>:

- הקמת יחידות בריאות ברשויות המקומיות
- הרחבת שירותי קופות חולים ביישובים הערביים
- תכניות מניעה (השמנה, סכרת) וטיפות חלב
- הקמת פורטל בריאות בשפה הערבית
- מחקרים ייעודיים ומיזמי בריאות (גנטיקה, בריאות האישה, גיל רך) .

הממצאים העיקריים:

באוגוסט 2026 התקבל מידע ממשרד הבריאות על ביצוע החלטת ממשלה 550 מ-2021 עד 2025.

התקציב התוספתי אשר הוקצה על-ידי משרד האוצר במהלך השנים 2021-2025 עומד על 251.5 מיליון שקלים. בשנים 2021-2023 הוקצו 126.5 מיליון שקלים ונוצלו בפועל 96.5 מיליון שקלים, ב-2024 הוקצו 49 מיליון שקלים ונוצלו בפועל 13.5 מיליון שקלים, ובשנת 2025 הוקצו 76 מיליון שקלים ונוצלו בפועל 96.3 מיליון שקלים (משרד הבריאות הצליח להסיט תקציבים משנים קודמות). מתקציב משרד הבריאות עצמו הוקצו ונוצלו בפועל: 34.6 מיליון שקלים ב-2022, 44.1 מיליון שקלים ב-2023, 156.5 מיליון שקלים ב-2024 ו- 20.4 מיליון שקלים ב-2025.

פירוט של תוכניות שבוצעו על-ידי המשרד מתקציב תוספתי של משרד האוצר לפי שנים (באלפי שקלים)

2022-2025:

תוכנית / משימה	הקצאה 2022-2023	הקצאה 2024	ביצוע 2024	הקצאה 2025	ביצוע 2025
מטה יישום תוכנית הבריאות	7,727.0	3,000.0	3,000.0	2,700.0	2,576.0
יחידות בריאות ברשויות (מקומיות/חברה ערבית)	20,151.0			9,980.0	6,889.0
מבחן תמיכה קופות חולים (סוכרת)	30,000.0	33,000.0		33,000.0	66,000.0
מבחן תמיכה ארגוני חברה אזרחית		3,000.0	859.6	4,000.0	2,015.0
שיפוץ טיפות חלב		713.0	129.3	15,071.0	2,244.0
מגשרות (חברה בדואית/טיפת חלב)	3,770.0	2,500.0	2,500.0		
ג'סר א-זרקא (יחידות בריאות/התפתחות הילד)	680.0	2,000.0	500.0		
הקצאות משנים קודמות	4,553.0	1,000.0	71.3	7,300.0	16,253.0
תשתיות קידום בריאות ברשויות הדרוזיות	17,303.0				
סיירת הסברה לליווי הקמת יחידות הבריאות	2,000.0				
שיתוף ציבור	238.0				
הקמת יחידות בריאות ברשויות חברה בדואית	1,000.0				
הסברה - קמפיין סוכרת והשמנה	2,000.0				
מחקרים - מדען ראשי	2,500.0				
תזונאיות חברה ערבית ובדואית	300.0				
אג'יק בטיחות ילדים בחברה הבדואית	2,000.0				
שנת מעבר חברה בדואית		1,260.0			
רפואת חירום ואמבולנסים		500.0	181.6		
ינאביע ליווי יחידות רשויות חברה בדואית		400.0	5,873.8		
שונות / כלל ההחלטות		1,657.0	417.0		
אלבכור				1,625.0	220.0
מלגות סטודנטים				2,348.0	182.0
סה"כ	94,222.0	49,030.0	13,532.6	76,024.0	96,379.0

להלן, פירוט התקצוב לכל פרויקט מ-2022 עד 2025 מתקציב המשרד:

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	גוף מתוקצב	תקציב משרדי 2022 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2023 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2024 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2025 (אלפי שקלים)
מבחן מתכלל לאשפוז בית	אשפוזי בית - כללית	כללית		-	82	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	מרותקי בית - כללית	כללית		-	17,036	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	שיקום בית - כללית	כללית		-	950	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	הוספיס בית - כללית	כללית		-	11	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	מניעת נפילות - כללית	כללית		-	1,703	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	דמנציה - מכבי	מכבי		-	10,313	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	שיקום בית - מאוחדת	מאוחדת		-	151	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	הוספיס בית - מאוחדת	מאוחדת		-	54	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	אשפוזי בית - מאוחדת	מאוחדת		-	71	-

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	גוף מתוקצב	תקציב משרדי 2022 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2023 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2024 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2025 (אלפי שקלים)
מבחן מתכלל לאשפוז בית	דמנציה - מאוחדת	מאוחדת		-	66	-
מבחן מתכלל לאשפוז בית	קידום בריאות - מאוחדת	מאוחדת		-	8	-
מבחן התפתחות הילד	מבחן התפתחות הילד - מכבי	מכבי		-	12,054	-
מבחן התפתחות הילד	מבחן התפתחות הילד - כללית	כללית		-	50,581	-
מבחן התפתחות הילד	מבחן התפתחות הילד - מאוחדת	מאוחדת		-	116	-
מבחן התפתחות הילד	מבחן התפתחות הילד - לאומית	לאומית		-	15,807	-
הסברה	קמפיינים ייעודיים לחברה ערבית	משרד הבריאות	2,835	1,921	1,000	-
קידום בריאות	קידום בריאות באשכולות	משרד הבריאות	2442	-	5,700	5,320
מערך אשפוז	מיגון בתי חולים נצרתיים	משרד הבריאות	-	19,100	29,500	
מבחני תמיכה	מבחן תמיכה השמנה	משרד הבריאות	-	-	123	

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	גוף מתוקצב	תקציב משרדי 2022 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2023 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2024 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2025 (אלפי שקלים)
חוסן	מרכזי חוסן	משרד הבריאות	-	-	11,200	5,380
תוכניות כוח אדם	כוכבים	משרד הבריאות	-	-	-	3,400
תוכניות כוח אדם	אילנות	משרד הבריאות	-	-	-	5,678
תוכניות כוח אדם	אופקים	משרד הבריאות	-	2,175	-	688
תוכניות כוח אדם	תוכנית לעידוד הכשרת כח אדם מהמגזר הערבי במקצועות פסיכותרפיה	משרד הבריאות	1,450		-	-
תוכניות כוח אדם	תוכנית להכשרה ולימודי סיעוד	משרד הבריאות	5,184	5,183		-
מערך אשפוז	אשפוזית גמילה לאוכלוסייה הערבית בטמרה	משרד הבריאות	3,732		-	-
מבחני תמיכה	תמיכה בקופות חולים עבור מתן פטור מתשלום על אגרת טיפת חלב	משרד הבריאות	1,510			-
קידום בריאות	פורטל הבריאות	משרד הבריאות	5,000		-	-

נושא	שם המשימה, הפעילות, או הפרויקט	גוף מתוקצב	תקציב משרדי 2022 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2023 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2024 (אלפי שקלים)	תקציב משרדי 2025 (אלפי שקלים)
מערך אשפוז	תמיכה בתי חולים נצרתיים	משרד הבריאות	12,500		-	-
מבחני תמיכה	תמרוץ חברה ערבית-מבחן תמיכה קיצור תורים בריאות הנפש	משרד הבריאות	-	2,620	-	
מערך אשפוז	מבחני תמיכה MRI		-	6,000		-
קידום בריאות	תחנות בריאות משפחה		-	7,163		-
סה"כ תקצוב לפי שנה			34,653	44,162	156,526	20,446

מסקנות והמלצות:

- הביצוע של משרד הבריאות היה גבוה: כ-80% הקצאה בפועל מכלל תקציב 550 עד שנת 2025.
- קופת חולים כללית מובילה בהיקף התקציב שהיא קיבלה לסגירת פערים בשירותי בריאות עם כ-70,363 אלפי ש"ח (בעיקר מבחן התפתחות הילד – 0,581, ומבחן אשפוז בית – כ-19,782).
קופת חולים מכבי קיבלה תקציב בהיקף של כ-22,367 אלפי ש"ח (מבחן התפתחות הילד – 12,054, דמנציה-מכבי באשפוז בית – 10,313).
תקצוב קופות החולים מאוחדת ולאומית היה בהיקפים נמוכים משמעותית – מאוחדת כ-466 אלפי ש"ח (פרוסה על מספר תתי-תוכניות באשפוז בית ומבחן התפתחות הילד), ולאומית כ-15,807 אלפי ש"ח (כולה במבחן התפתחות הילד). למרות שביקשנו, לא נמסרו נתונים מפורטים על אופן השימוש שעשו קופות החולים בתקציבים שקיבלו.
- קיימים פערים בתכנון ובביצוע בתחום הבריאות וההון האנושי.
- לצד הביצוע החיובי בחלק ממרכיבי התוכנית, עדיין השטח מצביע על קיומם של פערים מבניים ומשמעותיים הדורשים מענה מידי. הצרכים החשובים והדחופים ביותר הם:
  1. הקמת מרכזים רפואיים ייעודיים (בתי חולים יום): קיים חסר מרכזי באי-הקמתם של מרכזים רפואיים גדולי-היקף (במתכונת אשפוז יום) בערים המרכזיות בחברה הערבית. הקמת תשתיות אלו חיונית להנגשת שירותי הבריאות הציבוריים, ועל פי התכנון עליהן לכלול את הציוד הרפואי הנדרש למתן מענה לרפואה דחופה ולהפעלת מרפאות חוץ כחלק אינטגרלי מהשירות הציבורי.
  2. פיתוח הון אנושי וקידום מקצועי במשרד: נדרשת תוכנית סדורה להכשרה ולקידום של עובדי המשרד מקרב החברה הערבית לתפקידים בכירים ודרגי ניהול, על מנת להבטיח ייצוג הולם ושילוב אפקטיבי במוקדי התכנון וקבלת ההחלטות במשרד הבריאות, בבתי החולים ובקופות החולים.

עד 2025 סכום ההקצאה ממשרד הבריאות והאוצר עמד על 510.5 מיליון שקלים וניצול בפועל של 472.5 מיליון שקלים, מדובר כאן באחוז ביצוע גבוה המהווה כ-80% הקצאה בפועל ו-71% ניצול בפועל ללא חישוב הקיצוצים.
למרות הביצועים הטובים עדיין קיים פער משמעותי בשירותי הבריאות בחברה הערבית, ובכלל זה אי קיומם של בתי חולים או מרכזים רפואיים גדולים בערים המרכזיות בחברה הערבית ומחסור בעובדים מהחברה הערבית בדרג הבכיר במשרד .

המשרד לשוויון חברתי

המשרד לשוויון חברתי היה אמור לבצע פרויקטים בהיקף של 56.5 מיליון שקלים בשנה המיועדים לשתי תוכניות:

- בהתאם לתוכנית העבודה של אגף אזרחים ותיקים במשרד לשוויון חברתי ההיקף השנתי היה אמור לעמוד על כ- 10 מיליון שקלים עבור הפעלת תוכנית "אהלינא" או מיזמים אחרים שיקודמו על ידו בשנות התוכנית, להרחבת תוכניות עבור אזרחים ותיקים ערבים ביישובי התוכנית העוסקות בקידום זקנה מיטבית, הפגת בדידות, מיצוי זכויות והיערכות לתקופת החיים החדשה.
- כמו כן, המשרד היה אמור להרחיב ביישובי התוכנית בהדרגה את מיזם "סטודנטים למען אזרחים ותיקים" המסייע, באמצעות סטודנטים מלגאים, לאזרחים ותיקים במיצוי זכויות, חיזוק אוריינות דיגיטלית, הפגת בדידות ופועל להרחבת העשייה במרכזי היום ובמועדונים החברתיים.

- בפועל הוקצו לתוכנית אזרחים ותיקים 33.8 מיליון שקלים במהלך השנים 2022-2025 ובוצעו בפועל 21.4 מיליון שקלים.

- עבור התוכנית למרכזי חוסן לאומי לא הוקצה תקציב ב-2022 ולא התקבל מידע עבור תוכנית זו בשנים 2023-2025.

הרשות לפיתוח כלכלי :

הרשות לפיתוח כלכלי אמורה לתכלל את החלטות הממשלה ואמורה להיות מתוקצבת ב 220 מיליון שקלים מתוכם 218 מיליון שקלים תוספתי . הרשות מפעילה תוכניות שונות. להלן פירוט המיזמים והתקציב שהועמדו לביצוע התוכניות:

סעיף	תת-סעיף	נושא
9	טו	מיזמים להגברת הגיוון התעסוקתי
9	טו	ניהול עבודת צוות תעסוקה
9	טו	מבני הייטק
23	טו	המשך הפעלת והרחבת מיזם "מוארד" תוך הגדרת יעדים ומדדים
32	יז	קידום אסטרטגיית מיתוג והסברה
32	כא	מעקב ובקרה אחר יישום ההחלטה
		מלגות סיוע לסטודנטים מהחברה הערבית

ב-2022 הרשות לפיתוח כלכלי הקצתה 58.7 מיליון שקלים ואין אינדיקציה לביצוע בפועל, ב-2023-2024 לא התקבל מידע וב-2025 התקבל מידע על הקצאה בסך 19.9 מיליון שקלים וביצוע בפועל של 1.58 מיליון שקלים בלבד. כמוכן, מהמידע שהתקבל יש הסטה של כספים המיועדים למבני הייטק להחלטת ממשלה 2566.

סיכום:
המשרד לשוויון חברתי לא מסר מידע על 2023–2025, אך אחרי עתירה התקבל חלק מהמידע.
מהמידע החלקי מתקבלת תמונה של ביצוע נמוך ואין פירוט לגבי פרויקטים ותוכניות. בנוסף לכך המשרד עובד להסטת תקציבים מהחלטת הממשלה 550 באופן שיטתי.

משרד המשפטים

משרד המשפטים היה אמור לבצע תכנית עבודה שקבע לשנת 2022 בהיקף של 14 מיליון שקלים עבור יישום פרויקטים: סיוע לחייבים באמצעות מתן הלוואות בתנאים מיטיבים, קידום סיוע משפטי, הנגשת שירותים להתמודדות עם החובות, הכשרת מייצגים לקטינים בסיכון, הכשרות משפחתיות לניהול כלכלי של משק הבית והעסקת פרויקטורים ע"י המרכז למיפוי ישראל.

הסעיפים הרלוונטיים להקצאת התקציב הינם סעיף 6 (ב) בסך 50 מיליון שקלים לכל תוכנית החומש (בחלוקה על פי צרכי התוכניות), וכן סעיף 15(4)(ב) תקציב בסך 4 מיליון שקלים, מתוכו 3.5 מיליון שקלים מועברים למפ"י, כחלק משיתוף הפעולה בפרויקט לרישום תצ"רים.

פירוט הפרויקטים שבוצעו בשנת 2022:

- ❖ פרויקט הסדרת זכויות במקרקעין ורישום תצ"רים (הרשות לרישום והסדר מקרקעין)
- ❖ הכשרות משפחתיות לניהול כלכלי של משק הבית (האפוטרופוס הכללי)
- ❖ קורסי חינוך פיננסי לצעירים בנקודת הזמן הכלכלית המשמעותית בחייהם (האפוטרופוס הכללי)
- ❖ הנגשת זכויות והכשרת מייצגים לקטינים בסיכון והכשרת מייצגים להורים לילדים בסיכון בהליכי נוער (הסיוע המשפטי)
- ❖ ייצוג אנשים עם מוגבלות ואוכלוסייה מבוגרת בבתי הדין השרעיים בתיקי אפוטרופסות (הסיוע המשפטי)
- ❖ הנגשת שירותים להתמודדות עם חובות (רשות האכיפה והגבייה)
- ❖ הנגשת מידע, זכויות וסיוע בשירותים הניתנים על ידי הרשם בקרב האוכלוסייה הערבית
- ❖ רשות התאגידים
- ❖ קידום שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בחברה הערבית (נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות)

החלטת ממשלה 1279 : תכנית לפיתוח כלכלי חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב

סעיף 6 בפרק ג' – חברה וקהילה עוסק במשימות שעל משרד המשפטים לבצע לצורך יישום החלטת הממשלה, והוא עושה זאת על ידי הפעלת ארבע תוכניות:

- ❖ קידום שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בחברה הבדואית (נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות).
- ❖ קידום הליכי שיקום וטיפול באוכלוסיית רווחה עוברת חוק בחברה הבדואית – הסניגוריה הציבורית.
- ❖ הנגשת שירותים משפטיים להתמודדות עם חובות בקרב האוכלוסייה הבדואית – הסיוע המשפטי.
- ❖ הנגשה והפצת מידע בעניין זכויות בקרב אוכלוסיות פגיעות בחברה הבדואית (היחידה לתיאום המאבק בסחר בבני אדם, זנות ופוליגמיה).

תקציב וביצוע 2022

- יעד תכנית החומש: 14 מיליון שקלים לשנת 2022 עבור סיוע משפטי, מיצוי זכויות, ניהול חובות, קורסים פיננסיים ופרויקט רישום מקרקעין.
- סעיפים רלוונטיים:
  - סעיף 6(ב): 50 מיליון שקלים לחומש

סעיף 15(4)(ב): 4 מיליון שקלים מדי שנה (3.5 מ' מהם למיפוי ישראל

הנתונים מראים שבשנת התכנית 2022 היקף הביצוע עמד על סך של 9.627 מיליון שקלים, כלומר 69% ביצוע בלבד. בעקבות פניית מרכז מוסאוא המשרד טען כי "היתרות התקציביות משנת 2022 , עמדו לטובת התוכניות של היחידות בשנת התקציב העוקבת, בהתאם להנחיות, נהלי העבודה והחלטות המתקבלות בעניין זה".

פירוט ביצוע פרויקטים בשנת 2022 (דוגמאות נבחרות)

- רישום זכויות ותצ"רים 100% ביצוע — 4 מיליון שקלים
- חינוך פיננסי לצעירים 98% ביצוע — 819 אל"ש
- סיוע משפטי בחובות 100% — 913 אל"ש
- קרן סיוע לחייבים 0% — התוכנית בוטלה והכסף הוסט

ביצוע בשנים 2023-2024:

למרות ביצוע חלקי טוב במספר פרויקטים, רק כ-34% מהתקציב המצטבר לשנים 2023–2024 בוצע וב-2025 הביצוע עמד על 74.3%.

נתוני ביצוע 2022-2025

שנה	היקף ביצוע בפועל במיליוני שקלים	שיעור ביצוע ביחס לה.מ. 550
2022	9.627	79%
2023	4.6	33%
2024	5	36%
2025	10.4	73%

חסמים ובעיות ביישום

- חלק מהתקציבים הועברו לשנה שלאחריה ללא ודאות על ביצוע.
- בוטלו תוכניות שהיו אמורות לתת מענה למצוקה כלכלית.

משרד התרבות והספורט

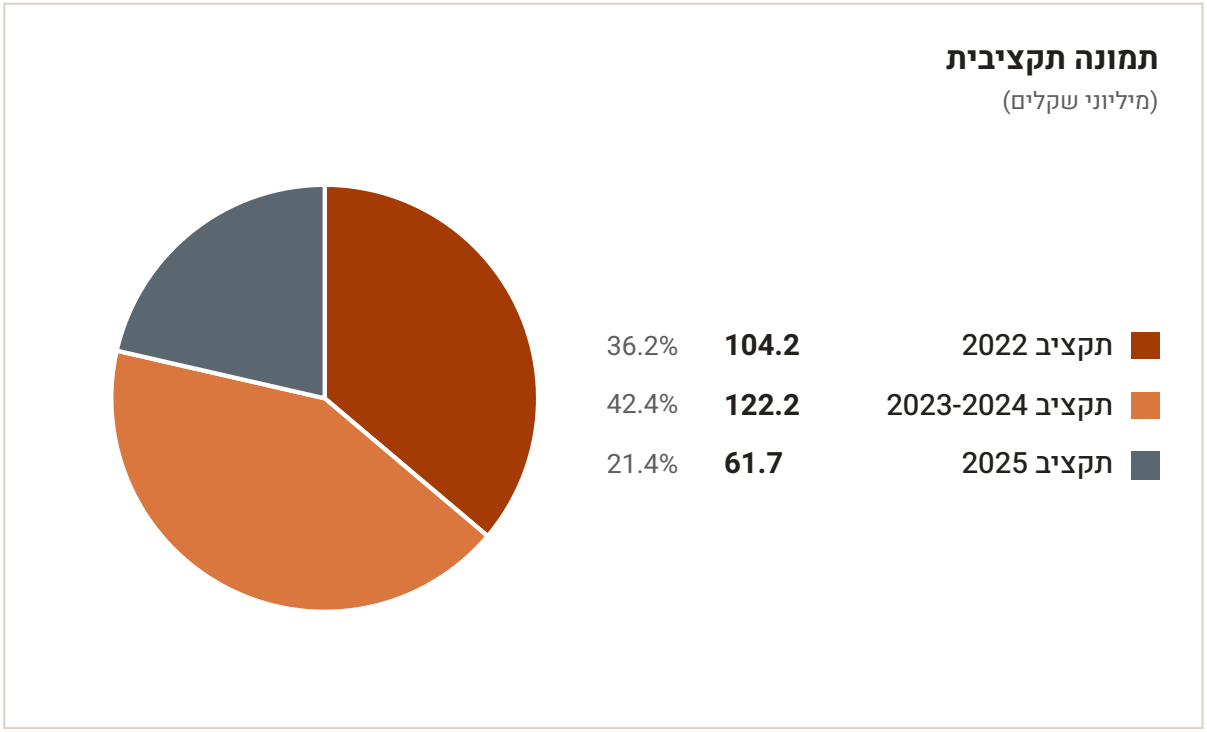
בהתאם להחלטת הממשלה 550, היקף התקציב למשך שנות התכנית היה אמור להיות בסך של **1.020 מיליארד שקלים** בעבור משימות כגון: תקנת שיפוצים ייעודית למוסדות תרבות, תקנת רכש, ייעוץ וליווי לתכנית התרבות, הכשרת מבנים היסטוריים, הקמת תיאטרון רפרטוארי, הקמת ספריות ציבוריות, הקמת האקדמיה ללשון ערבית והנגשת תקנת תרבות ערבית. כמו כן בתחום הספורט: פיתוח ותשתית ספורט והנגשת מתקני ספורט וכו'.

במהלך שנת 2022 העביר המשרד את מלוא התקציב שהיה מתוכנן לביצוע המשימות שנקבעו בהחלטת הממשלה 550 ותקצב את יישום הפרויקטים הנ"ל ב- 104.258 מיליון שקלים בתחום התרבות ובתחום הספורט סך של 127.016 מיליון שקלים. ארבעה קולות קוראים שפורסמו בשנת 2024 תוקצבו בשנת 2025. התקציב שנועד לשיפוץ מבנים היסטוריים הועבר לרשות העתיקות שלא מיישמת את התוכנית ולא מנצלת את התקציב. בתחום התרבות ניצול התקציב שתוכנן לשנים 2022-2025 עומד על כ-52%. קיימת התקדמות טובה יחסית בתוכניות של ספורט הישגי ובסל הספורט, אך ביצוע נמוך משמעותית בתשתיות מתקני הספורט. ניצול התקציב שתוכנן לשנים 2022-2025 בתחום הספורט עומד על כ-22% בלבד.

להלן טבלה מסכמת את פעילות "מינהל התרבות" בשנים 2022-2025:

פרויקט/תוכנית	סכום הקצאה 2022 (אלפי ש"ח)	ניצול 2023-2024 (אלפי ש"ח)	ניצול 2025 (אלפי ש"ח)
תקנת שיפוצים ייעודית – מוסדות תרבות	18,508	18,500	8,500
שימור אתרים		עבר למשרד מורשת ולא נוצל	
הקמת עוגני תרבות ארציים ואזוריים (תקנת רכש)	3,700	45,800	18,300
ייעוץ וליווי לתכנית החומש	לא אושר		
הכשרת מבנים היסטוריים	12,600		
תרבות בקהילה – רשויות מקומיות	15,000	40,800	
מנהלי תרבות ברשויות מקומיות	2,050	1,200	
יוזמת תרבות			21,620
הקמת תיאטרון רפרטוארי	3,700		
הקמת ספריות ציבוריות	לא אושר	-	
האקדמיה ללשון ערבית	1,700	4,300	1,140
תקנת תרבות ערבית	47,000	11,600	12,150
סה"כ	**104,258**	**122,200**	**61,710**

תמונה תקציבית - מינהל התרבות 2022-2025:

להלן טבלה מסכמת את פעילות "מינהל הספורט" בשנת התכנית 2022:

פרויקט	משימה	סטטוס ההעברה	סכום שהוקצה (אלף שקלים)
מתקני ספורט	תכנית המתקנים בספורט	הועבר	106,779
סל ספורט	פיתוח תשתית ספורט	הועבר	10,237
ספורט הישגי	הקמת קבוצות מלגות אקדמיות	הועבר	10,000
סה"כ			**127,016**

נתוני מימוש החלטת ממשלה 550 שכוללת את החלטה 1279 בשנים 2024-2023 באלפי שקלים:

פרויקט	2023		2024	
	הקצאה	ניצול	הקצאה	ניצול
בניית או שיפוץ מתקני ספורט	לא הוקצה	לא דווח על ניצול	80,094	39,294
סל ספורט	10,000	7,701	10,000	7,275
תמיכה בפיתוח ספורטאים הישגיים	1,935	1,935	1,980	1,980
סה"כ	**11,935**	**9,636**	**92,074**	**48,549**

סיכום – תחום התרבות

- היקף התקציב הכולל לתכנית החומש: 1.005 מיליארד שקלים
- בשנת 2022 הוקצו 104.258 מיליון שקלים לפרויקטים בחברה הערבית (שיפוצים, תיאטרון, תרבות בקהילה, האקדמיה ללשון ערבית וכו')
- ביצוע בשנים 2023–2024:

ניצול תקציבי כולל: 122.2 מיליון שקלים, אך חלק מהפרויקטים טרם בוצעו, ובמיוחד:

- ספריות ציבוריות: לא נוצל עקב שינוי בהליך הספריות מבחן תמיכה ייעודי לרשויות
- שימור אתרים: עבר למשרד המורשת, התקציב לא נוצל

למרות הקצאות משמעותיות קיים תת־ניצול מובהק בחלק מהפעולות המרכזיות, במיוחד בתחום תשתיות תרבותיות (ספריות, אתרים היסטוריים).

סיכום – תחום הספורט

- בשנת 2022 הוקצו 127.016 מיליון שקלים
  - מתקני ספורט 106.779 מיליון שקלים
  - סל ספורט 10.237 מיליון שקלים
  - ספורט הישגי: 10 מיליון שקלים
- ביצוע בשנים 2023–2024:

תחום	ניצול 2023	ניצול 2024
שיפוץ/הקמת מתקני ספורט	לא הוקצה תקציב	39.294 מ' שקלים מתוך 80.094 מ' שקלים – 49%
סל ספורט	7.701 מ' שקלים מתוך 10 מ' שקלים – 77%	7.275 מ' שקלים מתוך 10 מ' שקלים – 73%
ספורט הישגי	100%	100%

קיימת התקדמות טובה יחסית בתוכניות הישגיות ובסל הספורט, אך ביצוע נמוך משמעותית בתשתיות מתקני הספורט.

משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה

בהחלטות הממשלה הוקצו סך של **250 מיליון שקלים** למשך חמש שנות התוכנית לפיתוח פעולות במגוון פרויקטים אשר יקדמו מענים מהותיים של פריצת דרך של התלמידים הערבים לעולם הטכנולוגיה והייטק.

במהלך השנה הראשונה (2022) המשרד דיווח שתקצב את יישום הפרויקטים הכלולים בהחלטת ממשלה 550 בקרוב ל- **57 מיליון שקלים** לביצוע המשימות שנקבעו בהחלטת הממשלה 550 כגון: הקמת מרכזי מדעים בחברה הערבית, הכשרת תלמידות ערביות בתכנית מדעניות העתיד, הפעלת תכנית הייטקלאס בכיתות, הפעלת מרכזי אוריינות דיגיטלית, הקמת מצפה כוכבים באמצעות ספייס ואלי, הפעלת תכנית פעילות תלמידים בונים לווינים, חלוקת מלגות לטובת חונכות הנגשת תקצוב לצורך מחקר ופיתוח הידע המדעי והטכנולוגי. אין מידע לגבי היקף הביצוע.

סיכום פעילות המשרד בשנת התכנית 2022:

פרויקט	משימה	סטטוס תקציב	הקצאת תקציב אלף שקלים
מרכזי מדעים	פעילות מרכזי מדעים חדשים	הועבר	14,258
מרכזי מדעים	פעילות מרכזי מדעים קיימים	הועבר	7,192
מרכזי אוריינות דיגיטלית	הפעלת קודסים במרכזי אוריינות דיגיטלית	הועבר	3,401
מדעניות העתיד	מדעניות העתיד	הועבר	3,494
הייטקלאס	הפעלת תכנית הייטקלאס בכיתות	הועבר	4,340
מצפה ציבורי	מצפה ציבורי	הועבר	5,250
תב"ל	הפעלת תכנית תלמידים בונים לוויון	הועבר	5,272
מו"פ	מחקר ופיתוח במשרד המדע	הועבר	11,860
חונכיות	מלגאות חונכיות	הועבר	1,899
סה"כ			***56,966***

סיכום:

מהנתונים שנמסרו לא ניתן לוודא ביצוע מלא של החלטת הממשלה בכל ארבע השנים הראשונות.

שנה	סטטוס דיווח	סכום	הערות
2022	דווח ביצוע	כ-57 מיליון שקלים	ביצוע בפועל
2023	דווח תכנון בלבד	39.5 מיליון שקלים	לא דווח האם בוצע בפועל
2024	אין דיווח	-	המשרד לא מדווח על ביצוע
2025	לא הועבר תקציב	-	התקציב לא הועבר למשרד

מתוך כ-200 מיליון שקלים שאמורים היו להיות מושקעים בסגירת פערים במדע וטכנולוגיה בשנים 2022-2025 הוקצו רק 96.5 מיליון שקלים . כלומר שיעור הביצוע יעמוד לכל היותר על כ- 48%.

הרשות הלאומית לחדשנות

הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית הציבה לעצמה מקום אקטיביסטי בהחלטת הממשלה 550, מטרתה הייתה לקדם מענים פורצי דרך של סטארטאפים מהחברה הערבית בעולם ההייטק ועידוד תעסוקה לצעירים הערבים ולבעלי ההשכלה בתחום ההייטק בהיקף תקציבי של **212.5 מיליון שקלים** על פני שנות התכנית.

בשנת התכנית 2022 רשות החדשנות הייתה אמורה לממן את פעילותה בהיקף של **42.5 מיליון שקלים** עבור ביצוע פרויקטים כגון: סיוע לצעירים ערבים בעלי השכלה פורמאלית במציאת תעסוקה שהולמת את השכלתם, שילוב ערבים בעלי השכלה במקצועות ה-STEM בענף ההייטק ועידוד יזמות ערבית.

מהנתונים שנמסרו למרכז מוסאוא בהתאם לבקשת חופש המידע על בירור סטטוס הפעילות של הרשות בשנת תכנית 2022, התברר שאחוז ההקצאה בפועל עמד על 86% בלבד.

להלן טבלת הפרויקטים שאושרו ותוקצבו בשנת 2022:

יישוב	מטרה	פרויקט	סטטוס תקציב	היקף התקציב (אלף שקלים)
סח'נין	מרכזי חדשנות	**מרכז נורת'מד** - קידום מיזמים בתחום מדעי החיים.	הועבר	3,000
כפר קאסם	מרכזי חדשנות	**מרכז פארק קאסם** - יפעל להקמת מיזמים בתחום החינוך והרפואה ושילוב החברה הערבית בתעסוקה בהייטק הישראלי.	הועבר	3,000
ערערה	מרכזי חדשנות	**חאסוב** - יציע תהליך יזמות רב שלבי הכולל ליווי מהשלב הראשוני ביותר של קידום יצירת רעיון וגיבושו ועד הקמת החברה. בנוסף יפעיל מועדון משקיעים אנג'לים.	הועבר	3,000
שפרעם	מרכזי אקסלרציה	**אגודת הגליל** - ילווה יזמים ויקדם הקמה והצמחת חברות הזנק בתחומי מדעי החיים, אקלימטק ופוקקט.	הועבר	1,000
תל אביב-יפו	מרכזי אקסלרציה	**אוניברסיטת תל אביב** - יעודד יזמים ערבים להקים סטארט-אפ במסגרת תכנית ייחודית בשילוב יזמים ערבים ויהודים.	הועבר	1,000
ערערה	מועדון אנג'לים	**חאסוב אנג'לס**	הועבר	900
נצרת	חממות	**תמיכה ב NGT נצרת**	הועבר	12,500
סה"כ				**24,400**

להלן טבלת החברות שזכו בתחום הכשרות לתעסוקה בהייטק:

חברה/עמותה	מטרה	פרויקט	סטטוס תקציב	היקף התקציב (אלף שקלים)
Loop	הכשרות	תוכנית הכשרה ליווי והשמה ל 40 משתתפים מהחברה הערבית בתחומי התכנות	הועבר	643
קו משווה (ע"ר)	הכשרות	תכנית להעצמה, חיזוק וקידום לתפקיד ניהולי של עובדים מהחברה הערבית לטובת הפיתוח שלהם בתוך הארגון בו הם עובדים	הועבר	697
מימון פיננסי חברתי ישראל	הכשרות	פיתוח מערכת BI שתראה נתונים רלוונטיים על שוק ההון האנושי הערבי	הועבר	462
מונא - חלל לשינוי (חל"צ)	הכשרות	(סטודנטים או בוגרי תארים טכנולוגיים או כאלה שאינם טכנולוגיים אך לא מצליחים לתרגם את השכלתם לתעסוקה בהייטק), אם כי מחציתם בלבד מגיעים במגזר המיעוטים	הועבר	1,228
קו משווה (ע"ר)	הכשרות	הכשרה וניתוב ושילוב בתפקידים לא טכנולוגיים בתעשייה עתירת הידע	הועבר	649
המרכז לטכנולוגיה חינוכית	הכשרות	התוכנית נועדה להעניק למשתתפיה הכשרה בתחומים: פיתוח Web , עיצוב המוצר UI UX	הועבר	243
דאטה - האק - עמותה לקידום	הכשרות	התוכנית מיועדת ל 60 משתתפים- 30 בכל שנה. התוכנית עושה הכוונה להכשרת המשך-לימודי תואר שני או הכשרה מקצועית	הועבר	367
וואטובי בע"מ	הכשרות	הפעלת תוכנית מנטורינג בסקייל לאוכלוסיית מיעוטים תוך שימוש בכלי פרי פיתוחה של החברה	הועבר	636
אלביישן אדיוקיישן בע"מ	הכשרות	מועמדים מהמגזר הערבי לתפקידים שונים בסביבת ענן של AWS,	הועבר	1,592
איי טי קיו בע"מ	הכשרות	התוכנית תקנה למשתתפים כלים וכישורים מעשיים בתחומי הסייבר ובתחומי ההנדסה של תשתיות	הועבר	533

חברה/עמותה	מטרה	פרויקט	סטטוס תקציב	היקף התקציב (אלף שקלים)
אלביישן אדיוקיישן בע"מ	הכשרות	תחומי ההכשרה המבוקשים הם: User Acquisition, Recruitment, CS, Sales, Data Analyst, Full Stack, QA Automation, DevOps. Data Eng.	הועבר	3,710
איט וורקס מעצימים אנשים	הכשרות	א) קורס משאבי אנוש – להכשרת אנשי HR שיעסקו בגיוס כ"א טכנולוגי, ב) מנהלי מערכות salesforce, ו (ג) Data Analyst.	הועבר	1,251
סה"כ				**12,011**

במהלך השנים 2023-2024 ובמסגרת שיתופי פעולה עם משרד העבודה ויוזמות ייעודיות, הופעלו תכניות כגון "**הזנק להייטק**", שמעניקה ניסיון מעשי לבוגרים חדשים ותמיכה של כ־50% בשכר המתמחים. בנוסף, הוקמו **שלוחות של חברות הייטק בג'וליס, כפר קאסם וסח'נין** להרחבת התעסוקה המקומית.

במישור היזמות, הרשות מובילה **מסלולים לעידוד הנבטה ויזמות (מסלול 49)** הכוללים הקמת **מועדוני משקיעים ("אנג'לים")**, **מרכזי חדשנות** ו־**מאיצים טכנולוגיים**.

נבחרו שלושה מרכזים אזוריים מרכזיים:
חאסוב לאבס – ערערה, **נורת מד – סח'נין**, **ופארק קאסם היי-טק – כפר קאסם**, כל אחד בתקציב של כ־15 מיליון שקלים לחמש שנים.

המרכזים מספקים מעטפת חדשנות, הכשרות מקצועיות, שיתופי פעולה עם מוסדות אקדמיים ותעשייתיים, וחיבור למקורות מימון. בנוסף, פועלים מאיצים אקדמיים כמו **Jump TAU** (אוניברסיטת ת"א) ו־**Scientech** (אגודת הגליל בשפרעם).

המטרה הכוללת: **צמצום פערים חברתיים־כלכליים, פיתוח אקוסיסטם טכנולוגי אזורי, ושילוב צעירים ערבים בתעסוקה ובהייטק לטובת צמיחה לאומית כוללת.**

סיכום:

הנתונים מראים שעד שנת 2024 הוצאו על ידי הרשות כ- 54.7 מיליון שקלים , כלומר כ-25% מהתוכנית. בהמשך לא נמסרו נתונים מהרשות הלאומי לחדשנות

משרד הכלכלה והתעשייה

סה"כ החלטת הממשלה הייתה אמורה להקצות **780 מיליון שקלים** לחמש שנים, מתוכם 450 מיליון שקלים לאזורי תעשייה ותוכניות לחיזוק תעסוקה, עסקים ותעשייה.

בשנים 2022-2024 המשרד תקצב 633.3 מיליון שקלים בפיתוח אזורי תעשיה ופרוייקטים נוספים. קולות קוראים פורסמו ורוב התקציב הוקצה לפרויקטים. משרד הכלכלה אמור לקדם פרויקטים עבור תכנון ופיתוח אזורי תעשייה, עידוד וקידום פיתוח עסקים קטנים ובינוניים, קידום מענים פיננסים לעסקים זעירים דרך חלוקת אשראי, קידום מסלולי תעסוקה, הגדלת היקף היצוא של העסקים הערבים, הפעלת מסלולים להטמעת חדשנות, הגדלת הפיריון והצמיחה וקידום שוויון הזדמנויות בתעסוקה. למרכז מוסאוא אין נתונים עדכניים לגבי הקצאת תקציבים בשנת 2025. מהנתונים הידועים לגבי השנים 2022-2024 אחוז ההקצאה בפועל עד כה עומד על 135%, אך חסרים נתונים לגבי הביצוע.

2022-2024

מהמידע שהתקבל במרכז מוסאוא על פירוט התקנות התקציביות ועל סך ההקצאה השנתית שבוצע ע"י משרד הכלכלה והתעשייה בחברה הערבית נמצא כי שיעור ההקצאה בשנת 2022 היה מעל המתוכנן לפי החלטות הממשלה 550, 1279 ו-1804 והסתכם ב-148% ואילו אחוז הביצוע הגיע ל-141%

במענה שהתקבל ממשרד הכלכלה בתאריך 03.07.2023 מצוין שהמשרד היה אמור לקדם פרויקטים עבור תכנון ופיתוח אזורי תעשייה, עידוד וקידום פיתוח עסקים קטנים ובינוניים, קידום מענים פיננסים לעסקים זעירים דרך חלוקת אשראי, קידום מסלולי תעסוקה, הגדלת היקף היצוא של העסקים הערבים, הפעלת מסלולים להטמעת חדשנות , הגדלת הפיריון והצמיחה וקידום שוויון הזדמנות בתעסוקה בהיקף של **204 מיליון שקלים** בשנת 2022.

בין השנים 2022-2024 המשרד תקצב 633.3 מיליון שקלים בפיתוח אזורי תעשיה ופרוייקטים נוספים. קולות קוראים פורסמו ורוב התקציב הוקצה לפרויקטים.

להלן טבלה המסכמת את ביצוע החלטות הממשלה 550, 1279 ו-1804 במהלך שנת 2022 :

משרד הכלכלה והתעשייה ביצוע החלטות הממשלה בשנת 2022, תכנון 2024-2023							
מס' החלטה	**פרויקט**	**מס' תקנה**	**תקציב 2022 (אלף שקלים)**	**ביצוע 2022 (אלף שקלים)**	**תקציב 2023 (אלף שקלים)**	**תקציב 2024 (אלף שקלים)**	**פירוט המשימה**
החלטת ממשלה 550	תכנון ופיתוח אזורי תעשייה	76100176	95,000	97,500	95,000	95,000	פיתוח אז"ת כפר משהד, ריינה, כפר קאסם ושיווק 119 דונמים
	עידוד וקידום פיתוח העסקים הקטנים והבינוניים	38400490	22,000	18,000	22,000	22,000	3,634 יזמים ובעלי עסקים קיבלו שירותי סיוע במעוף

משרד הכלכלה והתעשייה ביצוע החלטות הממשלה בשנת 2022, תכנון 2023-2024							
מס' החלטה	פרויקט	מס' תקנה	תקציב 2022 (אלף שקלים)	ביצוע 2022 (אלף שקלים)	תקציב 2023 (אלף שקלים)	תקציב 2024 (אלף שקלים)	פירוט המשימה
	קידום מענים פיננסים לעסקים זעירים דרך חלוקת אשראי	38400490	3,000	3,000	3,000	3,000	השתתפות 565 נשים חדשות בתכנית ו חלוקת 1628 הלוואת
	קידום מסלולי תעסוקה	מסלול-4.17 38400114 מסלול - 4.18 38400115 מסלול - 4.20 38400120	50,000	47,000	50,000	-	מסלול 4.20 אושרו 11 בקשה בהיקף 15.5 מל"ש. מסלול 4.18 אושרה בקשה אחת בהיקף 4.5 מיליון שקלים. מסלול 4.17 אושר 29 בקשות בהיקף 27 מיליון שקלים.
	הגדלת היקף היצוא של העסקים הערבים	38400410	11,000	8,800	11,000	11,000	אושרו 13 חברות
	הפעלת מסלולים להטמעת חדשנות הגדלת הפריון	ייצור-מתקדם 38400126 מסלול-משיכת מפעלים	20,000	16,600	20,000	20,000	אושרו 12 חברות במסלול 4.68

משרד הכלכלה והתעשייה ביצוע החלטות הממשלה בשנת 2022, תכנון 2023-2024							
מס' החלטה	**פרויקט**	**מס' תקנה**	**תקציב 2022 (אלף שקלים)**	**ביצוע 2022 (אלף שקלים)**	**תקציב 2023 (אלף שקלים)**	**תקציב 2024 (אלף שקלים)**	**פירוט המשימה**
		38400127					
	הפעלת תכנית להטמעת שוויון וגיוון בקרב מעסיקים	36400140	3,000	3,000	3,000	3,000	חברת ביטוח אחת, 3 עיריות (עכו ולוד) ו2 מוסדות אקדמיות
סה"כ			**204,000**	**193,900**	**204,000**	**154,000**	
החלטת ממשלה 1279 בדואים בדרום	מסלול 4.64 לשנים 2022- 2023	38400114	10,000	10,000	10,000	-	אושרו תוכניות לתוספת 169 משרות חדשות
	מסלול ייצור מתקדם/ מסלול 4.49	- ייצור מתקדם 38400126 - מסלול 4.49 38400127	2,000	1,100	2,000	2,000	חברה אחת זכתה בסך 1.1 מיליון שקלים
	תכנון ופיתוח אזורי תעשייה	76100174	11,500	11,500	11,500	11,500	אז"ת תעשייה חורה
	עידוד וקידום פיתוח העסקים הקטנים והבינוניים	38400490	2,800	2,800	2,800	2,800	651 יזמים ובעלי עסקים קיבלו שירותי סיוע במעוף

משרד הכלכלה והתעשייה ביצוע החלטות הממשלה בשנת 2022, תכנון 2023-2024							
מס' החלטה	**פרויקט**	**מס' תקנה**	**תקציב 2022 (אלף שקלים)**	**ביצוע 2022 (אלף שקלים)**	**תקציב 2023 (אלף שקלים)**	**תקציב 2024 (אלף שקלים)**	**פירוט המשימה**
סה"כ			**26,300**	**25,400**	**26,300**	**16,300**	
החלטת ממשלה 1804 ג'סר א זרקא	עידוד וקידום פיתוח העסקים הקטנים והבינוניים	38400490	800	400	800	800	10 יזמים ובעלי עסקים קיבלו סיוע במעוף (התקציב מהחלטת 550)
סה"כ			**800**	**400**	**800**	**800**	

סיכום:

משרד הכלכלה והתעשייה מציג בשנת 2022 את אחד משיעורי הביצוע הגבוהים של החלטות הממשלה 550, 1279 -1804, והקצאה גבוהה גם בשנים 2023 ו-2024. יחד עם זאת חסרים נתונים לגבי הביצוע בשנים אלה, ודרוש מידע לגבי ההתקדמות בתכנון ופיתוח אזורי תעשייה

מרכז מוסאוא מציין כי יש הכרח להגדיל את תקציב משרד הכלכלה והתעשייה לטובת החברה הערבית **לפחות ל-3 מיליארד שקלים** במטרה לקדם אזורי תעשייה נוספים ושילוב אוכלוסייה איכותי בשוק העבודה.

מערך הדיגיטל הלאומי

בסעיף 8 להחלטת הממשלה 550 קיימים סעיפים ייעודיים לקידום אוריינות דיגיטלית, הנגשת שירותים ממשלתיים בערבית, העצמת היכולות התעסוקתיות, וקידום נראות ממשלתית בשפה הערבית. בהתאם להחלטה, הוגדרו תקציבים ייעודיים למספר תחומי ליבה: הכשרות דיגיטליות, פיתוח תשתיות מקוונות, יצירת קורסים מקוונים והפעלת קמפיינים תקשורתיים מותאמים תרבותית.

הסכום שהיה מיועד למימוש הפרק במהלך שנות התכנית הינו **64 מיליון שקלים**. נכון לסוף שנת 2025, נרשם שיעור ביצוע מצטבר של כ-55% מהתקציב הכולל לשנים 2022-2025 .

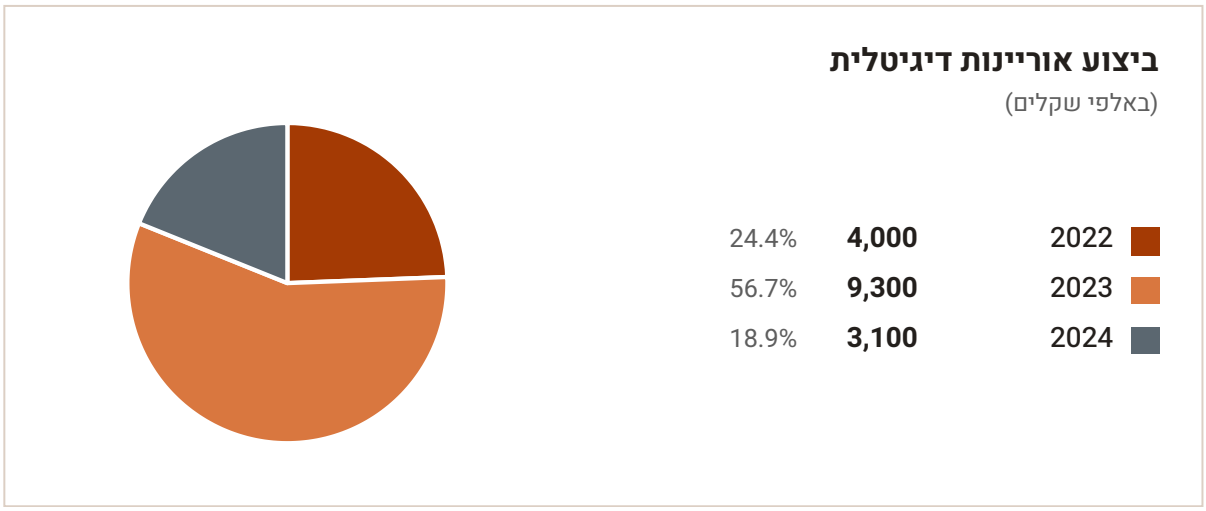
להלן פירוט התכניות וביצועם ע"פ שנות התכנית:

סעיף 8(א) – אוריינות דיגיטלית

מהות הסעיף:
הקניית מיומנויות דיגיטליות בסיסיות לאוכלוסיות מוחלשות באמצעות מערך הדיגיטל הלאומי ומשרד הכלכלה.

ביצוע בפועל (2022–2024):

- הפעלה מאז ינואר 2023, עם סיום מתוכנן לדצמבר 2026.
- פעילות ב־169 רשויות מקומיות, מהן 71 ערביות (42%).
- מעל **142,000 משתתפים**, מהם **85,000 מהחברה הערבית (60%)**.
- הושגו שיעורי שיפור של **36.1% באוריינות הדיגיטלית** ו־ **49.7% בתחושת המסוגלות** — מעל היעד שנקבע (25%).
- סך הביצוע התקציבי המצטבר **16,400 אלף שקלים**.

תכנית עבודה לשנת 2025:

- הכשרה נוספת לכ־ 30,000 משתתפים (מתוכם 20,400 מהחברה הערבית).
- המשך פעילות תחת תקנות תקציביות 83030109 ו־83030110.
- טיפול במגבלות בשטח (מחסור בכיתות מחשבים, השפעות מלחמת חרבות ברזל וכו').

סעיפים 8(ב)–8(ד) – הנגשת שירותים דיגיטליים בערבית

מהות הסעיפים:
פיתוח פלטפורמות ממשלתיות (Gov.il, תשלומים, טפסים, זימון תורים) ותוכן מותאם לשפה ולתרבות הערבית.

ביצוע בפועל (2022–2024):

- פרסום מכרזים ב־2024 לשירותי תרגום, עריכה והזנת תוכן בערבית.
- סך ביצוע תקציבי מצטבר: **5.9 מיליון שקלים**

תכנית עבודה לשנת 2025:

- המשך תרגום תכנים בערבית בקצב מדורג (למידת קיבולת רבעונית). יעד: הנגשה של **לפחות 50% מהתכנים הרלוונטיים עד סוף 2026**.
- הגדרת תוכנית מסודרת לאוקטובר 2025–דצמבר 2026.
- תמיכה מלאה בערבית בכל פיתוח חדש במערכות הממשלתיות.

סעיף 8(ה) – קורס פסיכומטרי מקוון בערבית

ביצוע בפועל:

- הקורס הושק ברבעון הרביעי של 2022.
- נרשמו אליו **3,179 תלמידים**, מהם **2,831 פעילים**.

סעיף 8(ו) – צוות מקצועי

ביצוע בפועל:

- גובש צוות בין-משרדי רב-תחומי (יחידת שירותים דיגיטליים + אגף הכללה דיגיטלית).
- שיתוף פעולה עם **הרשות לפיתוח כלכלי של החברה הערבית** במשרד לשוויון חברתי.
- ריכוז אחריות אצל **ד"ר יעקב גנאים**.

סעיף 8(ח) – פרסום ממשלתי בשפה הערבית

מהות הסעיף:
קידום תוכן ממשלתי בערבית ברשתות החברתיות ובמדיות המסורתיות, תוך התאמה תרבותית.

ביצוע בפועל (2023–2024):

- קמפיינים בנושאי בעלות על רכב, קורס פסיכומטרי, שירותים ממשלתיים, ומלחמת חרבות ברזל.
- פתיחת עמוד פייסבוק ייעודי בערבית.
- התקשרויות עם חברות מדיה בערבית.
- היקף תקציבי כולל: 1,625 אלף שקלים.

תכנית עבודה ל־2025:

- הפעלת קמפיינים בערבית להנגשת שירותי חירום, קורסים דיגיטליים, ותקשורת עם הציבור.
- התקשרויות חדשות עם חברות ניו-מדיה ויחסי ציבור בערבית.

סיכום:

התקציב הכולל שנקבע לפרק הדיגיטל בתוכנית החומש הוא 68 מיליון שקלים.

נכון לסוף שנת 2025, נרשם שיעור ביצוע מצטבר של כ-55% מהתקציב הכולל לשנים 2022-2025.

משרד הבינוי והשיכון

פרק הבינוי והשיכון בתכנית החומש לפיתוח החברה הערבית מהווה נדבך מרכזי במאמץ הלאומי לצמצום פערים ולמענה למצוקת הדיור החריפה הפוקדת את היישובים הערביים. ההיקף התקציבי שנקבע לפרק זה עומד על **2.1175 מיליארד שקלים**, כולם ממקורות משרד האוצר, ומיועד לקדם מגוון פעולות בתחומי התכנון, הפיתוח, התשתיות והשיקום העירוני. עם זאת, יש להדגיש כי תקציב זה – על אף היקפו הניכר – אינו משקף את הצרכים האמיתיים של החברה הערבית, הנובעים ממחסור חמור בקרקעות זמינות, מהיעדר עתודות מדינה לפיתוח ומהרכב קרקע שבו מרבית השטחים הינם קרקעות פרטיות שאינן מוסדרות תכנונית.

משרד השיכון דרש בשנת 2021 תקציב כולל של לפחות **8 מיליארד שקלים**. בינתיים הצורך גדל ומסתכם כיום ב- **15 מיליארד שקלים**. סכום זה משקף את היקף הצרכים בפועל ואת הפערים המצטברים בתכנון, בבניית שכונות חדשות ומוסדות ציבור. להלן סיכום הנתונים:

החלטת הממשלה סעיף בינוי ושיכון ביצוע תקציבי 2022-2026 במיליוני שקלים:

נושא	סעיף בהחלטת הממשלה	מס' תקנה	סך התקציב לנושא בהחלטת הממשלה	תקציב שהתקבל בשנת 2022	תקציב שהתקבל בשנת 2023	תקציב שהתקבל לשנת 2024 לאחר קיצוץ 15%	תקציב שהתקבל בשנת 2025	תקציב שהתקבל בשנת 2026
תכנון מתארי – מינהל התכנון	א13		10	6	0		3	
תכנון סטטוטורי - מינהל התכנון	ב13		150	30	8		5	26
תכנון סטטוטורי עבור לפחות 60,000 יח"ד	ג13	70200138		40	30	30	49.2	
תכנון תכניות להתחדשות עירונית	ד13		55	10	3	12	4	
רישום בתכניות קיימות ומאושרות	ו13		12	2.4	2.4	2.4	2.4	

נושא	סעיף בהחלטת הממשלה	מס' תקנה	סך התקציב לנושא בהחלטת הממשלה	תקציב שהתקבל בשנת 2022	תקציב שהתקבל בשנת 2023	תקציב שהתקבל לשנת 2024 לאחר קיצוץ 15%	תקציב שהתקבל בשנת 2025	תקציב שהתקבל בשנת 2026
פיתוח ושיקום שכונות ותיקות לרבות ניקוז מי גשם ומוסדות ציבור	ט+ח13	70200139	685	150	140	118.04	191	160
הסרת חסמי שווק משמעותיים ואזוריים	יב13	70200140	275	55	70	49.22	50	30
ופיתוח שצ"פים במרקם הותיק והחדש								20
סבסוד עלויות פיתוח תשתיתיים בקרקע פרטית מרובת בעלים, לרבות מענקי ראש שטח בקרקע מעורבת ותכנון מפורט לביצוע	יג+יד13	70200141	600	110	106	110	130	124
מענקים ותמריצים בגין פיתוח תשתיות	יח13	70200142	59	11	0	0	2.8	0
ובניית דיור לשכירות ארוכת טווח								0

נושא	סעיף בהחלטת הממשלה	מס' תקנה	סך התקציב לנושא בהחלטת הממשלה	תקציב שהתקבל בשנת 2022	תקציב שהתקבל בשנת 2023	תקציב שהתקבל לשנת 2024 לאחר קיצוץ 15%	תקציב שהתקבל בשנת 2025	תקציב שהתקבל בשנת 2026
הנגשת הזכאות לסיוע בשכר דירה	13יט	סעיף 29	5	1	1	1	1	1
חברות מנהלות ויועצים מוניציפליים, הנדסיים ותכנוניים	13כא	70200143	20	2	1	3	12	10
בקרה הנדסית ותקציבית באמצעות גורמי חוץ	13כב	70200143	20	1	1	2		
מיתוג, פרסום והנגשת מידע	13כג	70200143	15	1	0	2	0	
ייעוץ וליווי להליכי התכנון - מינהל התכנון	13כה		10	1	2		2	
הגיל הרך - יישובים בדואים בצפון	13ח	70200126	1.5	1.5				
סה"כ החלטה 550			**1,917.50**	**421.9**	**364.4**	**329.66**	**452.4**	**371**
העמקת סבסוד פיתוח תשתיות בבנייה רוויה בקרקע מדינה	13ז	70100211	200	0	0	0	0	0

נושא	סעיף בהחלטת הממשלה	מס' תקנה	סך התקציב לנושא בהחלטת הממשלה	תקציב שהתקבל בשנת 2022	תקציב שהתקבל בשנת 2023	תקציב שהתקבל לשנת 2024 לאחר קיצוץ 15%	תקציב שהתקבל בשנת 2025	תקציב שהתקבל בשנת 2026
סה"כ			2,117.50	421.9	364.4	329.66	452.4	371

שיווק דירות:

בפועל שיווק פרויקטים למגורים, כמעט ונעצר משנת 2023, בעקבות חסמים שהציבו משרד האוצר ורשות מקרקעי ישראל. בעקבות התערבות פוליטית של שר האוצר בוטלו הנחות במחירי קרקע, ובוטלה הוראת שעה שמאפשרת להעדיף חסרי דיור בני מקום במכרזים של רשות מקרקעי ישראל. כתוצאה ממחירי קרקע מופקעים וחשש מכישלון מכרזי דיור החליט וועד ראשי הרשויות הערביות להקפיא את המכרזים עד לשינוי מדיניות ברשות מקרקעי ישראל.

בעקבות ההקפאה מחירי הקרקע הפרטית האמירו, והעליה הביאה לעלייה בהערכת השמאי הממשלתי למחירי קרקע במכרזי רשות מקרקעי ישראל.

מצוקת הדיור גורמת לזוגות צעירים ממעמד סוציואקונומי בינוני לנטוש את היישובים הערבים ולעבור ליישובים מעורבים כמו חיפה, נוף הגליל, מעלות תרשיחא או יישובים שנבנו עבור תושבים יהודים כמו חריש וכרמיאל.

סיכום:

התקציב הכולל שיועד לפרק השיכון בתכנית החומש מסתכם ב-2.1175 מיליארד שקלים. למרות שמדובר בסכום גבוה יחסית, הוא אינו מספיק על מנת לתת מענה הולם לצרכי החברה הערבית. משרד השיכון עצמו העריך בשנת 2021 כי לשם כך נדרש תקציב של לפחות 8 מיליארד שקלים וכיום הצורך מוערך ב-15 מיליארד שקלים.

משרד הבינוי והשיכון הוא מהמשרדים הטובים בביצוע וידע לתכלל את ההחלטה באופן המיטבי.

בשנים 2022-2025 בוצעו פרויקטים ופעולות בסך כולל של 1.859 מיליארד שקלים (92.5% ביצוע תקציבי, ואם ניקח בחשבון את הקיצוץ ב-2024 זה מגיע ל97% ביצוע תקציבי). משרד הבינוי והשיכון השקיע בפיתוח ושיקום שכונות ותיקות (ניקוז, מוסדות ציבור), תשתיות בקרקע פרטית מרובת בעלים, הסרת חסמי שיווק/שצ"פים, התחדשות עירונית (תכנון), תכנון סטטוטורי ל-60,000 יח"ד, תכנון מתאר, מענקים לפיתוח דיור לשכירות ארוכת טווח, פיתוח תשתיות בבנייה רוויה בקרקע מדינה, חברות מנהלות ויועצים מוניציפליים, הנדסיים ותכנוניים, בקרה הנדסית ותקציבית באמצעות גורמי חוץ, רישום תכניות קיימות ומאושרות, הנגשת הזכאות לסיוע בשכר דירה, מיתוג, פרסום והנגשת מידע, ייעוץ וליווי להליכי התכנון, ובפרויקטים לגיל הרך ביישובים בדואים בצפון.

<u>פערים וכשלים מהותיים</u>

- פיתוח על קרקעות מדינה – 0% ביצוע
  רוב הקרקע ביישובים הערביים פרטית ומפוצלת – קיימים חסמי שיווק ומימוש
- מכרזי רמ"י אינם כלכליים — הרשויות מקפיאות שיווקים
- קושי מהותי לספק פתרונות דיור לזוגות צעירים
  הגירה החוצה ליישובים יהודיים/מעורבים (חיפה, נוף הגליל, חריש, כרמיאל)
- בנגב — העדר פתרון להסדרת הקרקעות והמשך אכיפה ללא תכנון → החרפת המצוקה
- למרות 92.5% ביצוע תקציבי, המצוקה בדיור אינה נפתרת, כי התקציב נמוך בהרבה מהצרכים, וללא טיפול בבעלות הקרקע , אין התקדמות אמיתית בבנייה.

המלצה: תוכנית חדשה בהיקף מינימלי של 15 מיליארד שקלים + כלים להסרת חסמים בקרקע פרטית.

מינהל התכנון

החלטת ממשלה 550 הקצתה למינהל התכנון תקציב כולל של כ-**250 מיליון שקלים** לצורך יישום סעיפים 13 ו- 14 בהחלטת הממשלה – חיזוק הוועדות המקומיות ויחידות ההנדסה ברשויות המקומיות הערביות כולל משרות חדשות, מתכננים, מהנדסים, יועצים ארגוניים, תכניות אסדרה, מיחשוב, והקמת מערכות תומכות. המידע הקיים הוא עד 2024. לשנת 2025 התקבל מידע לקוי ולכן לא נכלל בדוח זה.

סיכום:

יישום סעיפים 13 ו- 14 בהחלטת ממשלה 550 מתקדם באיטיות יחסית:

- כ-118 מיליון שקלים הוקצו עד 2023, אך חלק ניכר טרם הועבר לרשויות בפועל.
- קיים פער גדול בין ההרשאות שנחתמו לבין הניצול בפועל(אין אינדקציה ממינהל התכנון, אך שנתקבל מהרשויות מתברר שהתשלומים אפסיים), בעיקר עקב חסמים תפעוליים (אסמכתאות, אי־עמידה בתנאים).
- נדרשת הארכת תקופות הרשאה עד סוף 2026, אחרת חלק מהתקציבים יוחזרו לאוצר המדינה.
- מ-2024 ועד היום לא סופק ממינהל התכנון מידע רלוונטי למרכז מוסאוא לבקרה וכתיבת הדוח.

רשות מקרקעי ישראל

רשות מקרקעי ישראל, המחזיקה בכ־93% מקרקעות המדינה, ממלאת תפקיד מרכזי בפיתוח היישובים הערביים, אך מדיניותה ממשיכה להוות חסם משמעותי לקידום תשתיות חיוניות, כמו מוסדות ציבור ובפרט על בינוי מוסדות חינוך ושכונות מגורים חדשות. אף שבמסגרת החלטת הממשלה תוכננו לרמ״י 50 מיליון שקלים למשך תוכנית החומש לתכנון והקצאת 30% מכספי הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים, על-פי נתוני הועדה המתמדת בשנת 2022 הוקצו כ-6 מיליון שקלים בלבד בתכנון. על-פי מענה אשר התקבל בפברואר 2026, בשנת 2025 הוקצו 19.14 מיליון שקלים בקרן לשמירה על השטחים הפתוחים, כלומר **רק 16%** מכספי הקרן במקום 30% שהיו אמורים להיות מוקצים על-פי החלטת הממשלה.

תקצוב הקרן לשמירה על שטחים פתוחים בשנת 2025 – יישובי מיעוטים:

ישוב	החלטת ממשלה	שם פרויקט	סכום מאושר (מיליוני שקלים)
אכסאל	550	גבעת אלוני אכסאל - שיקום	1.87
אעבלין	550	שביל נחל אבלים	0.37
ג׳לג׳וליה	550	שיקום ופיתוח נחל קנה במועצה מקומית ג׳לג׳וליה	2.77
ג׳סר א-זרקא	550	מרחב טבע וטיילות - מורד נחל תנינים	0.14
גוש חלב	550	נחל גוש חלב- שלב ב׳	0.78
דבוריה	550	נחל תבור לפי תמ״א 1 - דבוריה	0.84
זרזיר	550	ציר מחבר יישובי עמק יזרעאל לנחל ציפורי	1.81
טמרה	550	יער אלרויס- טמרה	0.38
כפר מנדא	550	השביל הירוק לשלום	0.58
כפר קרע	550	שיקום ופיתוח נחל ברקן - כפר קרע - שלב ג׳	1.68
מזרעה	550	טיילת נחל בית העמק	1.22
נווה מדבר	1279	פארק אקולוגי- שיתופי נווה מדבר	0.62
עילוט	550	שיקום נחל שמשית-עילוט - שלב ב׳	1.85
שבלי אום אל	550	שיקום ופיתוח נחל השבעה במרחב מ.מ. שבלי אום	2.22
שעב	550	שחרור מעיינות וקישוריות טיילית בשעב - עמק נחל	0.82
ג׳סר א-זרקא	550	הנגשת תל תנינים	1.19
סה״כ			**19.14**

סיכום:

רשות מקרקעי ישראל מחזיקה ב־93% מקרקעות המדינה, אך מהווה חסם מרכזי לפיתוח תשתיות ושכונות ביישובים הערבים בשל מדיניות מפלה. במסגרת החלטות הממשלה הוקצו לה כ-50 מיליון שקלים. ביצוע תקציבי בשנת 2022 היה 5.7 מיליון שקלים בלבד.ב-2025 מסרה הרשות כי סה״כ תוקצבו החלטות ממשלה 550 ו- 1279 על ידי הקרן לשמירה על שטחים פתוחים ב- 21.88 מיליון שקלים, אך אחרי סכימת הסכומים של הפרויקטים התברר כי הסכום הוא 19.14 מיליון שקלים בלבד.

הרשות הממשלתית למים וביוב

הרשות הממשלתית למים וביוב אמורה לסגור את הפער בתשתיות מים וביוב שנוצרו לפני הפרטת הנושא והעברתו לתאגידים. רוב התקציב שמעמידה הרשות הינו הלוואות שנועדו לשדרג את התשתיות. החלטת הממשלה 550 הקצתה לרשות סך של **935 מיליון שקלים**

ביצוע החלטות הממשלה במשך תקופת התכנית – תקציב באלפי שקלים:

החלטה	משרדי	תוספתי	הקצאה בפועל
	סכום החלטה 550 (אלפי שקלים)		סה"כ במצטבר 2022-2025(אלפי שקלים)
550	635,000	300,000	669,423
1279	150,000	-	152,036
1804	-מתקציב סעיף 16(ד) להחלטה 550	-	6,092

במהלך השנים 2022–2025

תקציב כולל של החלטת הממשלה 550 כ-**635 מיליון שקלים** ממקורות רשות המים והביוב ועוד **300 מיליון שקלים** ממקורות תוספתיים, מתוכם התחייבה הרשות עד **כה על כ-669 מיליון שקלים** (כ-71% מהתקציב שהוקצה בשנים 2022-2025).

במסגרת החלטה 1279, הוקצו כ-**150 מיליון שקלים** לשדרוג מערכות ביוב. עד כה נוצלו כ-**152 מיליון שקלים.**

בנוסף, במסגרת החלטה 1804 לתחום הסביבתי הוקצו **כ- 6 מיליון שקלים** במסגרת פעולות המשולבות בתכנית 550.

סיכום:

הרשות הממשלתית למים ולביוב קיבלה במסגרת החלטות הממשלה תקציבים משמעותיים לצמצום פערי התשתיות במים וביוב ביישובים הערביים, ניצול תקציב טוב אך הביצוע והתשלום הם בקצב איטי.

<u>מצטבר לשנים 2022–2025 (החלטה 550)</u>

הוקצו: 935 מיליון שקלים
נוצלו: 669 מיליון שקלים
שיעור ניצול כולל: 71%

הקצאה ביוב: 150 מיליון שקלים
נוצלו ביוב: 152 מיליון שקלים

<u>החלטה 1804 תחום סביבתי</u>
הוקצו: 6 מיליון שקלים מתוקצב בתוך החלטה 550

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

החלטת הממשלה 550 קבעה תקציב לחמש שנים של **2.816 מיליארד שקלים**, כאשר עיקר הכסף היה מיועד לסבסוד שירות קיים (תח"צ) – בתשתיות, בנגישות לתחבורה ציבורית ובטיחות בדרכים. התוכנית לא נתנה מלכתחילה מענה לתשתיות הליבה, שאמורות לצמצם פערים ארוכי טווח. אלו נשארו תקועות בשלבי תכנון וביורוקרטיה.

בשנת 2022 הוקצו בפועל סך 1,131 מיליארד שקלים – כמעט כפול מהסכום שהיה מתוכנן לפי החלטת ממשלה 550. כ-1 מיליארד שקלים מסכום זה היה תקציב תוספתי שברובו יועד לפרויקטים לנתיבי איילון. בשאר השנים התקבל לידינו מידע על פרויקטים שונים, אך אין אינדיקציה לגבי ניצול תקציב בפועל או ביצוע בפועל

תקציב מתוכנן עבור החלטת 550 בשנת 2022:

תכולה	סכום תקציבי (בשקלים)
ביצוע ע"י נת"א	701,316,744
תכנון ע"י נת"א	196,522,122
ביצוע עצמי של רשויות מקומיות	18,838,090
תכניות תמרור	60,000,000
סה"כ	**1,020,061,528**

תקציב מתוכנן עבור החלטת 550 לשנים 2023-2024:

נושא	תקציב (אלפי שקלים)
צירים עירוניים - ביצוע ע"י נת"א	700,000
קול קורא שותפים לדרך	100,000
תמרור	100,000
חניוני רכב כבד	50,000
צירים עירוניים - תכנון ע"י נת"א	50,000
סה"כ	**1,000,000***

סיכום:

ע"פ החלטת הממשלה 550 משרד התחבורה אמור להשקיע 2.816 מיליארד שקלים במהלך חמש שנים. אמנם הביצוע התקציבי ב-2022 עמד על 1.131 מיליארד שקלים (כ-200% מהחלק השנתי היחסי להחלטה 550), אך לא נתקבל מידע על הסכומים שהוקצו ו/או בוצעו בשנים שלאחר מכן.

בנוסף קיים פער משמעותי בין ה"מימוש" על הנייר לבין הזרמת המזומנים לקבלנים ולרשויות. עיקר הכסף שיוצא מופנה לסבסוד שירות קיים (תח"צ), בעוד שתשתיות הליבה, שאמורות לצמצם פערים ארוכי טווח, תקועות בשלבי תכנון וביורוקרטיה.

בנוסף יצוין כי המידע שנמסר על ידי משרד התחבורה מתמקד אך ורק בתוכניות עתידיות ובשלבי תכנון, ואינו כולל נתונים המאפשרים השוואה בין הביצוע בשטח אל מול התקציבים שהוקצו. בהיעדר נתוני ביצוע תקציבי בפועל, נבצר מהרשות לפיתוח כלכלי של מגזר המיעוטים לבצע בקרה אפקטיבית על מימוש החלטה 550.

החלטת ממשלה 1804 ג׳סר א-זרקא

- תוכננה הקצאה בסך 230 מיליון ש"ח לקדם הסטה של כביש 2 באזור ג'סר א-זרקא.
- קידום פרויקטים תחבורתיים ברשות המקומית במסגרת החלטה 550

לאור מצב התשתיות ברשות המקומית ולצורך יישום סעיף 17 להחלטת ממשלה 550, מוצע להטיל על משרד התחבורה לקדם את הפעולות הבאות:

- **תכנון (שנים 2022–2023) וביצוע (שנים 2023–2026):** קידום ארבעת הפרויקטים הראשונים בתוכנית האסטרטגית התחבורתית ליישובי המיעוטים ("תוכנית נתיבי איילון") שנבחרו עבור הרשות המקומית.
- **תנאי סף לביצוע:** הפרויקטים יקודמו ככל שעמדו בקריטריונים לקביעת סדרי העדיפויות לביצוע, כפי שנקבעו לפי סעיף 17 להחלטה 550.
- **המשכיות תקציבית:** יישום התוכנית כפוף להמשך תקצוב "תוכנית נתיבי איילון" בשנים 2023 ואילך, כפי שייקבע בהחלטת ממשלה נוספת ובכפוף להקצאת מקור תקציבי הולם (בדומה להיקף התקציב שניתן בשנת 2022).
- **תיאום ובקרה:** הפעולות יבוצעו בתיאום עם צוות התחבורה, בהתאם לאמור בסעיף 17(ו) להחלטה ובכפוף להקצאת המקור התקציבי שייקבע לצורך יישום סעיף זה.

להלן פרויקטים עבור ג'סר א-זרקא

מספר פרויקט	סטטוס ופירוט תקציבי	גורם מתכנן / סוג תכנון
010	נמצא בתכנון מפורט (תקציב: 3 מלש״ח)	נתיבי איילון
020	נמצא בתכנון מפורט	משרד הבינוי והשיכון
040	נמצא בתכנון מפורט (תקציב: 6.4 מלש״ח)	נתיבי איילון
060	נמצא בתכנון סטטוטורי	—

הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים (בלד"ר)

לאור שיעור המעורבות הגבוה של אזרחים ערבים בתאונות דרכים כתוצאה מתשתיות רעועות, הממשלה הנחתה את הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים לבצע תוכנית ממוקדת בקרב החברה הערבית. יעדי התוכנית היו כדלקמן: הפחתה של 9% במספר הנפגעים מהחברה הערבית באופן קשה או קטלני ביחס למספרם הממוצע בשנה בין השנים 2022-2026. היקף תוכנית העבודה לנושא הבטיחות בדרכים בשנות התוכנית נקבע על סכום של **140 מיליון ש"ח** והיה אמור להיות מתוקצב באופן הבא:

א. 30% מתקציבי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים (למעט מנהלה) יופנו למתן מענים בחברה הערבית.
ב. בכפוף לעמידה בסעיף (א) לעיל, משרד האוצר יתגבר תקציב הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים בממוצע, בכל שנה בשנות התוכנית בסך של **15 מיליון ש"ח**.

להלן המידע שהתקבל מהרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ביום 05.11.24:

שנה	הקצאה תקציבית	תוכנית	אחוז ניצול התקציב	ניצול בפועל
2022	11 מיליון שקלים	אשכול בטוח -תוך החלטת הממשלה 1864	71%	7.81 מיליון שקלים
	2 מיליון שקלים	פעולות הסברה	100%	2 מיליון שקלים
	2 מיליון שקלים	רשויות מקומיות ערביות	92%	1.838 מיליון שקלים
2023	לא תוקצב		0	0
2024	10.5 מיליון שקלים		טרם בוצע	0
סה"כ	**25.5 מיליון שקלים**		**46%**	**11.648 מיליון שקלים**

סיכום:

הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים הייתה אמורה ליישם תוכנית ייעודית לצמצום תאונות בחברה הערבית בהיקף של 140 מיליון שקלים, עם יעד של הפחתת נפגעים קשים וקטלניים ב־9% עד 2026. בפועל, בשנת 2022 נוצלו רק כ־71% מהתקציב שיועד לכך, שנת 2023 לא תוקצבה כלל, וב־2024 התקציב טרם בוצע. בפועל יושם רק חלק מההחלטה, והרשות אינה עומדת ביעדים וביישום שנקבעו בהחלטת הממשלה.

ע"פ סיכום 2024 של הרלב"ד היה שיא במספר ההרוגים בחברה הערבית שעמד על 159 הרוגים.

משרד התיירות

ענף התיירות נועד לקידום כלכלה יצרנית ועסקית בחברה הערבית, מה שיביא להגברת שילובה בכלכלה הלאומית, הגדלת הפריון והעלאת רמת החיים של החברה הערבית.

למרות המחסור המובהק בפיתוח וקידום תשתיות התיירות ביישובים הערבים הממשלה קבעה את היקף ההקצאה התקציבית בסך של **14 מיליון שקלים** בלבד במשך תכנית החומש לחברה הערבית. היקף התקציב בסך 14 מיליון שקלים למשך 5 שנים הוא נמוך משמעותית מהצרכים.

בשנת 2022 דווח על הקצאת מלוא התקציב השנתי 5.58 מיליון שקלים בשיעור של 199.3%, ובשנת 2023 לא דווח על הקצאה ובשנת 2024 הוקצו 3.95 מיליון שקלים, ובשנת 2025 הוקצו 2.23 מיליון שקלים.

הביצוע בפועל נרשם רק עבור ההקצאות מ 2022 והסתכם על סך כ- 5 מיליון שקלים, ובתקופה 2023-2025 לא דווח על ביצוע בפועל

להלן טבלת פירוט ההקצאה התקציבית והביצוע בפועל של משרד התיירות ביישובים הערבים בשנים 2022-2025 :

פרויקט	סעיף תקציבי	שנת הקצאת התקציב	סכום ההקצאה הכולל	ביצוע בפועל	יתרה תקציבית
תשתיות - ג'סר כפר הדייגים		2022	3,000,000	3,000,000	
תשתיות - כפר כנא - פיתוח ציר הכנסות וחיבור למוזיאון	78010407	2022	2,080,000	1,904,685	175,315
לפ"ם - תקציב שיווק	37031642	2022	500,000	108,178	391,822
השקעות - גולדן קראון נצרת	78020101	2024	1,264,000	-	1,264,000
תשתיות - ג'סר פרויקט הנקבה	78010407	2024	2,688,000	-	2,688,000
תשתיות - רהט - גן מורשת בדואית	78010407	2025	1,200,000	-	1,200,000
תשתיות - שפרעם - שביל הדתות	78010407	2025	1,030,000	-	1,030,000
סה"כ			**11,762,000**	**5,012,863**	**6,749,137**

סיכום:

סך התקציב שנקבע בהחלטת הממשלה 550 לחמש שנים הוא 14 מיליון שקלים בלבד תקציב נמוך משמעותית ביחס לצרכי פיתוח תיירותי ביישובים הערביים. חשוב להדגיש כי תקציב משרד התיירות באותו תקופת החומש הסתכם בכ- 6.2 מיליארד שקלים ו**סכום של 14 מיליון שקלים, שיועדו לחברה הערבית, מהווה קרוב ל 0 אחוז מתקציב המשרד** .

מתוך 14 מיליון שקלים לחמש שנים, הועברו עד כה לביצוע בפועל 5 מיליון שקלים בלבד, כלומר פחות מחצי. קיים פער גדול בין דיווחי "ניצול תקציב" לבין ביצוע אמיתי ביישובים.

משרד האנרגיה והתשתיות

משרד האנרגיה היה אמור לקבל **כ- 100 מיליון שקלים** במסגרת החלטת הממשלה 550 לחיזוק התשתיות וההתייעלות האנרגטית ביישובים הערביים. בפועל הוקצו במסגרת החלטת הממשלה 550 כ-60.93 מיליון שקלים (2022-2024) במספר קולות קוראים, בעיקר לפרויקטים של התייעלות באנרגיה והתקנת מערכות סולאריות ברשויות. מרבית הרשויות נמצאות בשלבי ביצוע שונים, כשחלק מהפרויקטים כבר הסתיימו. שיעור ביצוע התקציב עד כה גבוה יחסית — כ־ 61% — ועדיין נותרה יתרה של כ-39 מיליון ש״ח לשנים הבאות.

בשנים 2025-2026 המשרד לא קיבל תקציב.

לגבי **החלטת ממשלה 1279** משרד האנרגיה היה אמור לקבל **כ- 15 מיליון שקלים** לא חופפים עם תקציב ההחלטה 550, ב- 2022 הוקצו ל 6.56 מיליון שקלים ובוצע בפועל 5.33 מיליון שקלים, לשנים 2023-2026 לא היה הקצאות.

ובהחלטת ממשלה 716 משרד האנרגיה היה אמור לקבל **כ- 4 מיליון שקלים** לא חופפים עם תקציב ההחלטה 550, ב- 2022 הוקצו 2.6 מיליון שקלים ובוצע בפועל 2 מיליון שקלים, לשנים 2023-2026 לא היה הקצאות.

סטטוס תקציב 2022-2025 לפי החלטות ממשלה 550,1279,716:

החלטת ממשלה והקולות הקוראים הקשורים בה	הקצאה	ביצוע בפועל	יתרה תקציבית
550	**60,905,254**	**41,766,812**	**19,138,442**
20/2024	12,327,873	7,974,612	4,353,261
27/2023	20,988,372	12,895,030	8,093,342
51/2022	27,589,008	20,897,169	6,691,839
1279	**6,565,587**	**5,337,698**	**1,227,889**
115/2022	6,565,587	5,337,698	1,227,889
716	**2,577,256**	**2,080,807**	**496,449**
83/2022	2,577,256	2,080,807	496,449
סכום כולל	70,048,098	49,185,318	20,862,780

סיכום:

משרד האנרגיה היה אמור להקצות כ- 100 מיליון ש״ח במסגרת החלטת הממשלה 550 לחיזוק התשתיות וההתייעלות האנרגטית ביישובים הערביים. בפועל הוקצו עד כה כ־60.93 מיליון ש״ח במספר קולות קוראים, בעיקר לפרויקטים של התייעלות באנרגיה והתקנת מערכות סולאריות ברשויות. מרבית הרשויות נמצאות בשלבי ביצוע שונים, כשחלק מהפרויקטים כבר הסתיימו. שיעור ביצוע התקציב עד כה כ־ 61%

בשנים 2025-2026 המשרד לא קיבל תקציב.

משרד החקלאות וביטחון המזון

משרד החקלאות היה אמור להקצות כ־176 מיליון שקלים במסגרת החלטת ממשלה 550 וכ-102 מיליון שקלים תחת החלטת הממשלה 1279, כאשר 8.75 מיליון ממקורות התקציב של החלטה 1279 הם מתוך החלטת הממשלה 550 לפיתוח החקלאות בחברה הערבית. בנוסף יועדו 12.5 מיליון שקלים להחלטת הממשלה 716, אך התקציב צומצם בהמשך. בעקבות בקשה לחופש המידע שהגיש מרכז מוסאוא התקבל ממשרד החקלאות מידע לשנים 2022-2025 לגבי הקצאות בהחלטת הממשלה 550, החלטה 1279 והחלטת ממשלה 716 הנוגעות לתוכנית שיקום דרכים חקלאיות, פיתוח ענף החקלאות, רווחת בעלי חיים, ניקוז אזורי ותעסוקת נשים בענף.

החלטה הממשלה 550

בשנים 2022-2025 תוקצבו 138.2 מיליון שקלים.

החלטה הממשלה 1279

בשנים 2022-2025 תוקצבו 94.6 מיליון שקלים.

החלטה הממשלה 716

בשנים 2022-2024 תוקצבו 18.6 מיליון שקלים.

הממשלה הייתה אמורה להקצות **281.75 מיליון שקלים** לפיתוח החקלאות ע״פ החלטות הממשלה 550, 716 ו-1279. לאחר הקיצוץ בתקציב ההחלטה יתרת התקציב המשוערת אמורה לעמוד על כ-**253 מיליון שקלים**.

החלטת ממשלה 550- סיכום הפעילות וקידום היעדים בשנים 2022-2025:

מטרות התכנית	היקף ביצוע התחייבויות באלפי שקלים
לצמצום נזקי שיטפונות וניהול אגני אינטגרטיבי	37,900
חיזוק החקלאות והתשתיות החקלאיות ביישובי התוכנית	62,900
קידום תוכנית האב של פרויקט בית נטופה	37,400
סה״כ	**138,200**

החלטת ממשלה 1279 בשנים 2022-2025:

מטרות התכנית	היקף ביצוע התחייבויות באלפי שקלים
תיירות	9,000
מלחמה בחיידק הברוצלה	30,310
תכנית להקמת מכלאות לעדרים שת״פ עם מספר משרדים	17,300
קידום תעסוקה בחקלאות בחברה הבדואית + מתן תמרוץ למעסיקים	6,900
חיזוק החקלאות והתשתיות החקלאיות ביישובי התכנית	9,830
פעולות לצמצום נזקי שיטפונות וניהול אגני אינטגרטיב	21,220
סה״כ	**94,560**

החלטת ממשלה 716 בשנים 2022-2024:

מטרות התכנית	היקף ביצוע התחייבויות באלפי שקלים
מענקי השקעות ותמיכות שונות בחקלאות בהתייחס לשיקום דרכים חקלאיות, קידום התשתיות הווטרינריות לרווחת בעלי החיים ובריאות הציבור, תמיכה בענף הזיתים, הקמה ושיקום צנרת מים ראשית לחקלאות, הקמת בתי צמיחה, פתרונות קצה לטיפול בפסולת חקלאית, תמיכה בתכנון, העתקה ושדרוג מבני בעלי חיים ועוד.	9,900
סך כולל של 5 מיליון ש"ח מתקציב הפיתוח המיועד לפעולות לצמצום נזקי שיטפונות וניהול אגני אינטגרטיבי בשנים 2022 עד 2023, לשם תמיכה בפרויקטי ניהול נגר אזוריים המשרתים באופן מהותי את יישובי התכנית. לשם תמיכה בפרויקטי ניהול נגר אזוריים המשרתים באופן מהותי את יישובי התכנית	8,700
סה"כ	**18,600**

סיכום:

במשרד החקלאות התקצוב היה מלא יחסית, אך חשוב להדגיש כי תקציב משרד החקלאות בתקופת החומש היה כ-11 מיליארד שקלים, שממנו היווה התקציב המיועד בתוכנית החומש 550 1.6% בלבד. שלוש התוכניות 550, ,1279 ו- 716 גם יחד היוו 2.5% בלבד מתקציב משרד החקלאות בתקופה המדוברת.

הרשות הארצית לכבאות והצלה

היו סתירות בין המידע שנתקבל על-ידי מרכז מוסאוא, מהועדה המתמדת והמידע שנמסר מהרשות הארצית לכבאות והצלה. הנתונים בדוח זה מתייחסים למידע שנתקבל ב-1/02/2026 מהרשות הארצית לכבאות והצלה.

על פי המידע הזה, סך ההקצאה של הרשות הארצית לכבאות והצלה לחברה הערבית בשנת 2022 עמד על 27.66 מיליון שקלים (עבור פרויקטים של בינוי תחנות כבאות חדשות ביישובי החברה הערבית, ריהוט והצטיידות ופעולות הסברה והנגשה).

בשנת 2023 הופנו כ־17.76 מיליון שקלים לטובת הסברה, גיוס כוח אדם וציוד מבצעי;

בשנת 2024 הוקצו כ־17.24 מיליון שקלים לטובת בינוי ושיפוץ תחנות, תכנון ורכישת קרקע לרבע תחנות וגיוס עובדים ופורסמו 18 מכרזים בציר מנהלי. מדי שנה מפרסמת רשות הכבאות מכרזים ייעודים לטובת החברה הערבית וזאת על מנת לשלבם ברשות הכבאות .

מתנדבים במערך הכבאות – נכון לשנת 2024 ישנם 178 מתנדבים מהחברה הערבית משולבים במערך המבצעי ביחידות עצמאיות בתחנות הכיבוי.

בשנת 2025 ההקצאה עמדה על 4.79 מיליון שקלים.

הרחבת תחנות: כפר כנא, טמרה, טייבה, כפר קאסם (ייתכן שבמקום כפר קאסם תורחב התחנה בכפר מנדא).

סיכום:

הרשות הארצית לכבאות והצלה תקצבה בשנת 2022 עבור החברה הערבית כ־27.66 מיליון שקלים (שיעור הקצאה: 115%) בעיקר לבניית תחנות חדשות, רכש ציוד ופעולות הסברה, אך הביצוע בפועל עמד על 11.8 מיליון שקלים בלבד. אחוז ההקצאה בשנת 2023 עמד על 74%, על 72% בשנת 2024 ועל 20% בלבד בשנת 2025. לשנים אלה אין מידע מלא על הביצוע בפועל. יחד עם זאת, בשנים 2023–2025 התקדם גיוס כוח אדם ושילוב עובדים מהחברה הערבית, לצד הרחבת תחנות בכפר כנא, טמרה, טייבה וכפר קאסם (או כפר מנדא). בנוסף, ישנה השתלבות של 178 מתנדבים ערבים במערך הכיבוי.

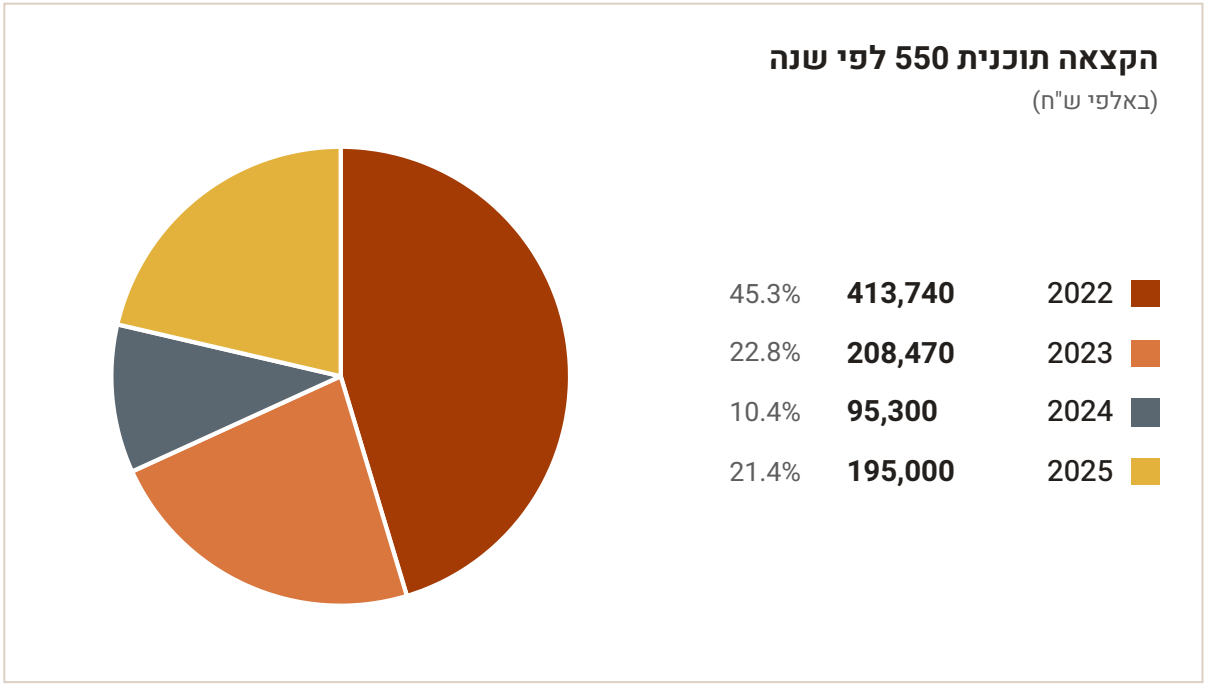
משרד הפנים

מבדיקה תקציבית ובהתאם למידע שנתקבל ממשרד הפנים לאחר בקשת מרכז מוסאוא למידע אודות ביצוע החלטת הממשלה 550, המשרד היה אמור לפרוס תקציב בסך 1.91 מיליארד שקלים על פני השנים 2022-2026 לפי החלוקה הבאה:

- תגבור מענקי איזון — מיליארד שקלים
- תגבור תקציב שוטף לשנת 2021 — 140 מיליון שקלים
- תגבור מענקי פיתוח (תוכניות, הון אנושי) — 400 מיליון שקלים
- תגבור מענקי פיתוח (מורחב) — 270 מיליון שקלים
- שיפור היערכות לחירום — 20 מיליון שקלים
- הקמה ושיפוץ מבני דת ובתי עלמין — 30 מיליון שקלים
- הנגשת מוסדות ציבור — 50 מיליון שקלים

מהנתונים שהתקבלו ההקצאה בפועל בכל שנת תקציב אינה תואמת את הנדרש. בשנת 2022 הועברו בכל הסעיפים כ- 413 מיליון שקלים (יש סתירה בין מידע המשרד לבין נתוני הועדה המתמדת שדיווחה על 399 מיליון שקלים).

סך ההקצאה בשנים 2022-2025 על-פי נתוני משרד הפנים עומד על **912.4 מיליון שקלים** בלבד, כלומר שיעור ההקצאה עומד על 60% מהתקציב המיועד על פי החלטת ממשלה 550 (912.4 מתוך 1528 מיליון שקלים עד 2025) ו- 47.7% בלבד מכלל הסכום של החלטת הממשלה.

<u>מענק האיזון:</u>

למעט שנת 2022, לא נערך עדכון לטבלת חישוב מענקי האיזון, ולכן לא הועבר הפיצוי הנדרש לסגירת הפערים בין הנדרש למועבר בפועל במענקים לרשויות המקומיות הערביות.

<u>תקציב הפיתוח:</u>

80% מתקציב הפיתוח שנועד לסגירת פערים בפיתוח ביישובים הערבים לא הועבר ע״י משרד האוצר למשרד הפנים ולכן התקציב לא הגיע לרשויות המקומיות.

סיכום:

משרד הפנים היה אמור להקצות ע״פ החלטת הממשלה 550 סך של 1.91 מיליארד שקלים, כ-382 מיליון שקלים בממוצע לשנה, כלומר 1.528 מיליארד שקלים עד 2025, אך בפועל הועברו עד 2025 רק כ־912.4 מיליון שקלים— כ-60% בלבד מהתקציב הכולל המתוכנן. מענקי האיזון לא עודכנו כנדרש למעט בשנת 2022, ולכן הפערים בתקצוב הרשויות הערביות נותרו בעינם. בנוסף, 80% מתקציב הפיתוח שיועד לסגירת פערים ביישובים הערביים כלל לא הועבר מהממשלה — ולכן לא הגיע לרשויות המקומיות.

המשרד להגנת הסביבה

על פי החלטת ממשלה 550 יועד תקציב של כ-**550 מיליון שקלים** במשך ארבע שנים (2022-2025) לטיפול במפגעים סביבתיים.

בהתאם לתכנית העבודה שגובשה במשרד להגנת הסביבה, בשנת התכנית 2022 להחלטות הממשלה בחברה הערבית המשרד היה אמור לבצע פרויקטים אשר יקדמו מענים מהותיים בתחום שיפור מצב הסביבה, כגון שיקום נחלים, בנייה ירוקה במבני חינוך, תכניות היערכות לשינוי אקלים ברשויות, מניעת מחלות זואונוטיות ועוד.

בשנת 2022 הוקצה תקציב של 114.46 מיליון שקלים – 64.46 מיליון שקלים מתקציב המשרד להגנת הסביבה ו-50 מיליון שקלים כסף תוספתי ממשרד האוצר. מדובר בהקצאה גבוהה של 104% מהתקציב המתוכנן. אך הניצול בפועל הסתכם ב-46.79 מיליון שקלים בלבד (כ-43% מהתקציב המתוכנן).

מידע זה התקבל ברובו בעתירה שהוגשה ע"י מרכז מוסאוא ב-25/06/2024 (עת"מ 53543-06-24).

בשנים 2023-2025 לא הועברו התקציבים התוספתיים של משרד האוצר בסך של **150 מיליון שקלים (לפני הקיצוץ)**. לאחר עתירה של מרכז מוסאוא עם ארגון "אדם, טבע ודין" ו-"אזרחים למען הסביבה", דיווח משרד האוצר (בג"צ 57348-07-25) כי נתן הרשאה ע"ס **64.42 מיליון שקלים** בתאריך 19.11.2025 ומומשו בפועל 13 מיליון שקלים. במקביל שוריין לקרן לשמירת הניקיון כמעט כל התקציב בסך של **227.213 מיליון שקלים** למטרת איסוף פסולת גושית דרך האשכולות.

תקצוב התכנית ממקורות האוצר	תקציב באלפי שקלים בשנת 2022	ביצוע באלפי שקלים בשנת 2022
קול קורא שיקום נחלים (סמוכים ליישובי חברה ערבית)	16,000	16,000
הכנת תכניות היערכות לשינוי אקלים לרשויות מקומיות	9,200	7,056
הכנת תכניות היערכות לשינוי אקלים לרשויות מקומיות - רשויות בדואיות	1,000	1,000
הכנת תכניות היערכות לשינוי אקלים לרשויות מקומיות	550	424
ליווי הכנת תכניות היערכות לשינוי אקלים לרשויות מקומיות	750	751
קול קורא מניעת תחלואה – מחלות זואונוטיות	5,000	5,000
קול קורא מניעת תחלואה – מחלות זואונוטיות - פקח	500	500
בנייה ירוקה - מבני חינוך	14,000	14,000
קול קורא למחקרים וסקרים בחברה הערבית - לשכת מדענית	1,000	195
מלווה לניתוח והתאמת התכנית לאורך שנות היישום ; איסוף מידע ועדכונים (דניאלה ורותם)	2,000	1,870
סה"כ	**50,000**	**46,796**

הקרן לשמירת הניקיון:

התקציב המשוריין שהתקבל בתחילת התכנית עבור השנים 2022-2027 עמד על **227.213 מיליון שקלים**.
לא הועברו נתונים על ניצול התקציב.

סיכום:

המשרד להגנת הסביבה ומשרד האוצר הקצו במסגרת יישום החלטת ממשלה 550 סכום כולל של 341.64 מיליון שקלים לשנים 2022-2027 מתוך 550 מיליון שקלים שיועדו לפרק זה בהחלטת הממשלה (62%).

נתוני הביצוע בפועל שהועברו על-ידי המשרד להגנת הסביבה מסתכמים ב-59.79 מיליון שקלים – כ-11% בלבד מהסכום המתוכנן לפי החלטת הממשלה.

התקציב ששוריין לטובת הקרן לשמירת הניקיון בסך 227.213 מיליון שקלים ויועד בעיקר לטיפול בפסולת גושית דרך אשכולות מהווה אמנם נדבך משמעותי מהתקציב הכולל שתוכנן בהחלטת ממשלה 550 לטובת לקידום פרויקטים אשר יקדמו מענים מהותיים בתחום שיפור מצב הסביבה בישובים הערבים, אך אין כל מידע זמין לגבי ניצול התקציב ויישום הפרויקטים בפועל.

משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי

בהתאם לסעיף 27 מהחלטת הממשלה 550 : פיתוח הפריפריה הנגב והגליל הממשלה הנחתה את המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל להקצות 780 מיליון שקלים לרשויות התוכנית, בשנת 2022 סך של **129 מיליון שקלים ובשנים 2023-2026** סך של 30% מסך התקציבים המופנים מהמשרד לרשויות המקומיות בישראל. יובהר כי התקציב המוקצה לרשויות התוכנית משנת 2023 לא יפחת מהתקציב המוקצה בשנת 2022, אלא אם יחל קיטון בתקציב הכולל של המשרד. לצורך השגת יעד זה, **יקצה משרד האוצר למשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל 27 מיליון שקלים** מדי שנה משנות התוכנית.

ממשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי נמסר ביום 23.02.2025 :

התקציב מתחלק לשני נדבכים:

1. קולות קוראים ייחודיים לחברה הערבית.
2. זכיות רשויות ערביות בקולות קוראים שפורסמו לנגב ולגליל.

להלן סיכום הפעילות והשגת היעדים על פני השנים:

שנה	החלטת ממשלה 550	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2022	עידוד תיירות בפריפריה חברתית-ארץ חדשה	150	0	0%
2022	מרכזי צעירים	4,238	3,212	76%
2022	פסטיבל צ׳רקסי	348	0	0%
2022	מעמד האישה	2,795	912	33%
2022	מוסדות ציבור	10,415	3,910	38%
2022	מילגות השכלה גבוהה	2,930	1,650	56%
2022	חוסן קהילתי	478	0	0%
2022	הסרת חסמים	42,935	3,256	8%
2022	שוק איכרים-תוצרת הארץ	1,000	0	0%
2022	פיתוח אזורי תעסוקה	35,118	5,287	15%
2022	פיתוח כלכלי	2,000	0	0%
2022	**סה״כ**	**102,407**	**18,227**	**18%**

שנה	רכש	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2022	מנהיגות בני מקום - ספק אג'יק	4,766	3,683	77%
2022	פארקים לבעלי מוגבלויות - ספק מתקני פסגות	4,585	673	15%
2022	**סה"כ**	**9,351**	**4,356**	**47%**

שנה	החלטת ממשלה 550	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2023	ממצה משאבים	700	0	0%
2023	מרכזי צעירים	1,931	675	35%
2023	מלגות השכלה גבוהה	1,190	0	0%
2023	מוסדות ציבור	7,161	120	2%
2023	ציוד ואמצעי חירום לרשויות בגבול צפון	1,398	1,223	87%
2023	**סה"כ**	**12,380**	**2,018**	**16%**

שנה	תמיכה החלטת ממשלה 550	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ביצוע
2024	מרכזי צעירים	12,145	0	0%
2024	מנועי צמיחה	26,406	0	0%
2024	תמיכה בישובים גזרת צפון	1,728	0	0%
2024	מוסדות ציבור	28,406	0	0%

שנה	תמיכה החלטת ממשלה 550	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ביצוע
2024	מתחמי עבודה משותפים	2,088	0	0%
2024	חוסן לצעירים	637	0	0%
2024	חוסן אזרחי	1,728	0	0%
2024	שוק איכרים-תוצרת הארץ	1,400	0	0%
2024	חוסן קהילתי	1,929	0	0%
2024	**סה"כ**	**76,467**	**0**	**0%**

שנה	החלטת ממשלה 1279	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2022	מרכזי צעירים	1,006	698	69%
2022	מעמד האישה	395	96	24%
2022	מילגות השכלה גבוהה	375	0	0%
2022	חוסן קהילתי	516	0	0%
2022	הסרת חסמים	4,810	0	0%
2022	שוק איכרים-תוצרת הארץ	620	293	47%
2022	**סה"כ**	**7,722**	**1,087**	**14%**

2022	רכש	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2022	חברה וקהילה - ספק החברה למתנ"סים	8,000	1,269	16%
2022	מנהיגות בני מקום - אג'יק	1,072	825	77%

2022	רכש	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2022	פארקים לבעלי מוגבלויות - ספק מתקני פסגות	1,358	1,358	100%
2022	**סה"כ**	**10,430**	**3,452**	**33%**

שנה	החלטת ממשלה 1279	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2023	ממצה משאבים	1,750	103	6%
2023	מרכזי צעירים	306	145	47%
2023	מילגות השכלה גבוהה	208	0	0%
2023	חדר מיון קדמי-רהט	4,750	0	0%
2023	מוסדות ציבור	1,000	0	0%
2023	מיגון חירום	900	197	22%
2023	**סה"כ**	**8,914**	**445**	**5%**

שנה	רכש	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2023	חוגי שחיה - ספק מתנ"ס רהט	773	773	100%
2023	חוגי שחיה - ספק עמותת "שער שוויון"	721	721	100%
2023	מיגוניות - ספק גדיש	26,100	13,871	53%
2023	**סה"כ**	**27,594**	**15,365**	**56%**

שנה	תמיכה החלטת ממשלה 1279	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2024	מרכזי צעירים	2,066	0	0%
2024	מנועי צמיחה	1,227	0	0%
2024	מוסדות ציבור	2,000	0	0%
2024	**סה"כ**	**5,293**	**0**	**0%**

שנה	רכש	סכום באלפי שקלים	ניצול באלפי שקלים	אחוז ניצול
2024	יעוץ אסטרטגי לבדואים - ספק חברת ווי.אס.ייעוץ חדשנות ויזמות בע"מ	1,641	0	0%
2024	חברה וקהילה - ספק החברה למתנ"סים	10,050	0	0%
2024	**סה"כ**	**11,691**	**0**	**0%**

החלטת ממשלה 550 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
שווקי איכרים	סכנין	500,000	4630312	משרדי
שווקי איכרים	נצרת	500,000	4630312	משרדי

החלטת ממשלה 550 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
שווקי איכרים	טמרה	500,000	4630312	משרדי
שער שוויון	עראבה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	טמרה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	כפר כנא	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	סחנין	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	שפרעם	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	ג׳דיידה מכר	86,000	בריף	משרדי
שער שוויון	טורעאן	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	נחף	86,000	בריף	משרדי
שער שוויון	איכסאל	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	מג׳ד אל כרום	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	כאבול	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	בועיינה נוג׳יראת	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	יפיע	86,000	בריף	משרדי
שער שוויון	ריינה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	עילוט	86,000	בריף	משרדי

החלטת ממשלה 550 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	שם רשות	סכום תמיכה	תקנה תקציבית	תקציב
שער שוויון	עין מאהל	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	בוסתן אל מארג'	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	שעב	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	דיר חנא	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	דיר אל אסד	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	איעבלין	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	בענה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	בסמת טבעון	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	ינוח ג'ת	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	דבורייה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	כעביה טבאש חג'אג'	72,000	בריף	משרדי
מבני ציבור	טמרה	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	כפר כנא	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	סח'נין	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	כפר מנדא	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	ג'דיידה-מכר	248,972	4630312	משרדי

החלטת ממשלה 550 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
מבני ציבור	נצרת	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	שפרעם	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	יפיע	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	טורעאן	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	עראבה	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	מזרעה	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	מג'ד אל-כרום	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	ריינה	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	ג'סר א-זרקא	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	באקה אל-גרביה	248,097	4630312	משרדי
מבני ציבור	אום אל-פחם	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	מעלה עירון	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	כפר קאסם	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	קלנסווה	249,848	4630312	משרדי
מבני ציבור	זבולון	250,000	4630312	משרדי
מנועי צמיחה	עראבה	1,097,000	4630318	משרדי

החלטת ממשלה 550 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
מנועי צמיחה	בועיינה-נוג'ייידאת	1,570,440	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	קלנסווה	3,923,533	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	מעלה עירון	720,000	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	טורעאן	1,168,000	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	אבו גוש	2,000,000	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	סח'נין	3,999,886	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	איעבלין	2,399,280	4630318	משרדי
מנועי צמיחה	פוריידיס	2,506,435	4630318	משרדי
סה"כ תמיכה:	**27,809,491**			

החלטת ממשלה 1279 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	שם רשות	סכום תמיכה	תקנה תקציבית	תקציב
חברה וקהילה	רהט	1,841,484	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	חורה	1,115,942	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	תל שבע	1,132,065	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	אלקסום	1,198,065	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	ערערה	1,083,695	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	לקיה	1,019,203	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	שגב שלום	938,587	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	כסייפה	1,115,942	4630312	תוספתי
חברה וקהילה	נווה מדבר	1,165,818	4630312	תוספתי
ממצי משאבים	תל שבע	350,000	4630312	משרדי
ממצי משאבים	ערערה	350,000	4630312	משרדי
ממצי משאבים	נווה מדבר	350,000	4630312	משרדי
פיתוח מנהיגות	רהט	1,500,000	4630312	תוספתי
פיתוח מנהיגות	חורה		4630312	
פיתוח מנהיגות	תל שבע		4630312	
פיתוח מנהיגות	אלקסום		4630312	

החלטת ממשלה 1279 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
פיתוח מנהיגות	ערערה		4630312	
פיתוח מנהיגות	לקיה		4630312	
פיתוח מנהיגות	שגב שלום		4630312	
פיתוח מנהיגות	כסייפה		4630312	
פיתוח מנהיגות	נווה מדבר		4630312	
מבני ציבור	רהט	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	חורה	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	אלקסום	250,000	4630312	משרדי
מבני ציבור	כסייפה	250,000	4630312	משרדי
עוגנים כלכליים	רהט	777,777	4630318	
עוגנים כלכליים	חורה	777,777	4630318	
עוגנים כלכליים	תל שבע	777,777	4630318	
עוגנים כלכליים	אלקסום	777,777	4630318	-₪ 3,000,000 משרדי - ₪ 4,000,000 תוספתי
עוגנים כלכליים	ערערה	777,777	4630318	
עוגנים כלכליים	לקיה	777,000	4630318	
עוגנים כלכליים	שגב שלום	777,777	4630318	

החלטת ממשלה 1279 תקציב לשנת 2025				
פרויקט	**שם רשות**	**סכום תמיכה**	**תקנה תקציבית**	**תקציב**
עוגנים כלכליים	כסייפה	777,777	4630318	
עוגנים כלכליים	נווה מדבר	777,777	4630318	
שער שוויון	רהט	86,000	בריף	משרדי
שער שוויון	חורה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	אלקסום	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	לקיה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	שגב שלום	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	כסייפה	72,000	בריף	משרדי
שער שוויון	נווה מדבר	72,000	בריף	משרדי
סה"כ תמיכה:		**21,678,017**		

סיכום

המשרד היה אמור להשקיע בתקופת החומש סכום של 780 מליון שקלים

אחוז הביצוע בשנת 2022 עמד על 21% בלבד בשתי ההחלטות 550 ו-1279.

בשנת 2023 אחוז הניצול עמד על 36% ובשנת 2024 טרם נוצלו ההרשאות התקציביות ברשויות המקומיות. חלק גדול מהרשויות הערביות טרם ניצלו את מלוא ההרשאות התקציביות מאז קבלת ההתחייבויות בשנות התקציב 2022 ואילך.

בשנת 2025 הקצה המשרד כ- 49.5 מיליון שקלים, אך לא נמסר מידע על ביצוע בפועל. הקצאת התקציב ירדה משנה קודמת כמעט בחצי, ויש חשש שפרויקטים של שיפוץ מבנים ותמיכה בשווקי איכרים ותוכניות לתמיכה בעמותות שער שוויון ובחברה וקהילה ופיתוח מנהיגות לא ייצאו לפועל.

שנה	תקציב שהוקצה (מיליון שקלים)	ביצוע בפועל - נוצל (מיליון שקלים)	שיעור ניצול
2022	129.9	27.1	21%
2023	48.9	17.8	36%
2024	93.4	0.0	**0%**
2025	47.5	_	_
סה"כ	**319.7**	**44.9**	

ערים מעורבות: החלטת ממשלה מס' 1834

הממשלה הייתה אמורה להקצות לערים המעורבות סכום של כ- **300 מיליון שקלים** במשך חמש השנים 2022-2026.

בהתאם להחלטת הממשלה 1834 גובשה "תוכנית דחופה לצמצום פערים ומתן מענים משלימים למניעת אלימות ופשיעה בערים המעורבות" לשנים 2022-2023 בהיקף של **46.224 מיליון שקלים**.

יובהר כי התקציב שהוקצה על ידי משרד האוצר בהחלטה זו התפרס על פני השנים 2022 ו-2023 בלבד מתוך הסכומים המיועדים למטרות אלו בסעיף 28(ג) להחלטה 550 עבור כל אחת מהשנים הללו בהתאמה.

בהתאם לנתונים המדווחים על סטטוס ביצוע התקציב ממסגרת ה"מ 1834, אחוז הביצוע התקציבי במהלך התקופה מסתכם בשיעור של 29% בלבד.

משרד ממשלתי	פרויקט	הקצאה תקציב משרדי 2022-2023 אלף שקלים	הקצאה תקציב תוספתי 2022-2023 אלף שקלים	מס' תקנה תקציבית ע"פ האוצר	הערות
משרד החינוך	הקמת פורום חינוך, הקמת קהילות מחנכים ומימון לימוד משותף וקבוצות דיאלוג	-	3,000	20670102	
	הקצאת תוכניות לחיים משותפים דרך מערכת הגפן	2,000	-		
משרד הרווחה	הפעלת תכניות רווחה	1,640	0		תוקצב סך של 1.64 מיליון שקלים בלבד ממקורות משרד הרווחה במקום 3.4 מיליון שקלים. תקציב תוספתי בהיקף 3.4 מיליון שקלים טרם אושר.
	חיזוק הון אנושי				
	חיזוק הון אנושי-הכשרה				
	קידום דיאלוג קהילתי וגישור				
שירות התעסוקה	תכנית מעגלי תעסוקה	-	1,000	36430231	

משרד ממשלתי	פרויקט	הקצאה תקציב משרדי 2022-2023 אלף שקלים	הקצאה תקציב תוספתי 2022-2023 אלף שקלים	מס' תקנה תקציבית ע"פ האוצר	הערות
משרד העבודה	היערכות להקמת תשתיות	0	0		התכנית מתוקצבת בהיקף של 14 מיליון שקלים ממקורות האוצר התקציב טרם הועבר.
	מתן הכוון ושירותים לאוכלוסיית היעד				
רשות הצעירים	הגברת מעורבות אזרחית והתאמת שירותים לאוכלוסייה הערבית	525	0		רשות הצעירים תוקצבה ב- 0.525 מיליון שקלים בלבד במקום 1.05 מיליון שקלים. ההקצאה התוספתית בסך 1.05 מיליון שקלים טרם הועברה.
משרד התרבות והספורט	מינהל התרבות - סל התרבות	372			תקציב ממקורות האוצר בסך 0.372 מיליון שקלים טרם הועבר.
	מינהל הספורט - מיזמי ספורט				
משרד הנגב והגליל	חיזוק מרקם החיים המשותפים	0	5,000	04630316	המשרד אמור לתקצב 10 מיליון שקלים. טרם אושרו כלל התכניות של הקול קורא 2022 מצד ועדת התמיכות של המשרד.
סה"כ		**4,537**	**9,000**		

הממשלה לא הקצתה סכומים ייעודיים לביצוע החלטת הממשלה בשנים 2023-2024.

סיכום והמלצות עיקריות:

להכנת הדוח השתמש מרכז מוסאוא במידע שסופק על ידי משרדי הממשלה בעקבות פניות לפי חוק חופש המידע, וכן על הדיווחים שהוגשו לוועדה המתמדת שמלווה את החלטות הממשלה בשנים 2022 - 2023. על לעקוב אחר יישום החלאות הממשלה הנוגעות לחברה הערבית, מרכז מוסאוא נאלץ להגיש בבקשות חופש מידע למשרדי הממשלה ובחלק מהמקרים אף נאלץ למצות הליכים משפטיים כדי לקבל את המידע.

מהנתונים עולה כי:

- בשנת 2022 בוצעו כ- 80–85% מהתוכניות.
- משנת 2023 ואילך חלה **ירידה מתמשכת בביצוע התקציבי**, עד לכ- 50% בלבד בשנים 2024–2025.
- משרדי הממשלה מציגים **פערים ניכרים בין הקצאות מתוכננות לביצוע בפועל**, חוסר שקיפות, והעדר פרסום מלא של נתוני התקצוב, משרדים שלא מינו מתכלל ליישום ההחלטה לא מימשו חלק גדול מהתקציבים.
- חלק מהתכניות הוקפאו או צומצמו, בין היתר עקב **קיצוץ רוחבי של 15–20% בתקציבי החלטת הממשלה לסגירת פערים ביישובים הערבים** בשנים 2024-2026.

הדוח חושף ליקויים רוחביים בניהול ובשקיפות:

- אי-תיאום בין משרדי הממשלה
- אי-מסירת נתונים מלאים לפי חוק חופש המידע.
- ניצול חלקי של התקציבים שהוקצו לסגירת פערים בתחומי חינוך, בריאות, רווחה, תעסוקה ותשתיות

מסקנות כלליות

פער בין החלטה לביצוע – רוב המשרדים לא עמדו ביעדים התקציביים; היקף הביצוע הממשי נמוך מההתחייבויות הפורמליות.

חוסר שקיפות מערכתי – העדר פרסום נתונים, עיכוב בתשובות לבקשות חופש מידע, וחוסר תיאום בין גופים מבצעים.

קיצוצים רוחביים פוגעים באוכלוסיות יעד – הקטנת תקציבי החברה הערבית פוגעת בהמשכיות תוכנית חברתית וכלכלית אסטרטגיות.

העדר מנגנון פיקוח ובקרה ממשלתי – ביטול פעילות הוועדה המתמדת גרם להיחלשות המעקב ולפגיעה ביכולת לוודא יישום.

פערי ביצוע לפי משרד – משרדים מסוימים (בינוי ושיכון, חקלאות, דיגיטל, תרבות) הראו ביצוע גבוה, אך אחרים (בריאות, חינוך, תחבורה) הציגו כשלי יישום עקב עיכובים בירוקרטיים וחסמים פוליטיים.

המלצות מקצועיות

שקיפות מלאה ודו"חות פומביים: חובת פרסום פומבי של תקנות תקציביות, שיעורי ביצוע ונתוני העברות כספים באתר משרד האוצר ובמשרד לשוויון חברתי.

קיבוע תקציב רב-שנתי מוגן: יצירת תקציב ייעודי רב-שנתי שאינו ניתן לקיצוץ פוליטי, בדומה לתקצוב תקנות קבועות.

חיזוק הרשויות המקומיות הערביות: מתן סמכויות ביצוע ישירות לרשויות במקום הסתמכות מלאה על משרדי ממשלה, כדי להאיץ יישום פרויקטים.

מעקב אזרחי-משפטי: המשך פעילות מרכז מוסאוא וארגוני חברה אזרחית בהגשת עתירות ובמעקב תקשורתי־ציבורי.

איחוד החלטות 550, 1279 ו-1834 תחת תכנית חומש אחת: איחוד הנתונים, התקנות והמטרות ליצירת יעדים מדידים ברורים ולמניעת כפילויות.

הערכה שנתית עצמאית: יש למנות גוף מחקר אקדמי בלתי תלוי להערכת האפקטיביות של התכניות בכל שנה, כולל מדדי השפעה חברתיים־כלכליים.

מקורות ונספחים:

החלטת הממשלה 550 קבעה כי משרדי האוצר והרשות לפיתוח כלכלי אמורים להקים מערכת מידע שקופה על יישום החלטות הממשלה. עד כה לא הוקמה מערכת מידע כזו, ולכן ברוב המקרים אנו נאלצים להגיש בקשות חופש מידע, וכבר נאלצנו לעתור לבית המשפט המחוזי לקבלת מידע על ביצוע החלטות הממשלה.

משרד החינוך:

1. השכלה גבוהה תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 1 06/11/2024
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 2 06/11/2024
4. השכלה גבוהה 1279 תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 06/11/2024
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 3 06/11/2024
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 4 06/11/2024
7. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 30/12/2025

משרד הרווחה והביטחון החברתי:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023

משרד הבריאות:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/03/2026
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 30/12/2025

המשרד לשוויון חברתי - הרשות לפיתוח כלכלי:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
3. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 30/12/2025
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 30/12/2025
7. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 30/12/2025
8. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 4 30/12/2025
9. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 5 30/12/2025

משרד המשפטים

1. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 02/01/2025
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 09/04/2025
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 31/12/2025

מערך הדיגיטל הלאומי

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 30/12/2025

משרד התרבות והספורט:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 של מינהל הספורט - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 של מינהל התרבות - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
3. תשובת המשרד- מינהל הספורט לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
4. תשובת המשרד- מינהל התרבות לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
5. תשובת המשרד- החלטה 1279 לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
6. תשובת המשרד- תכנית העבודה מינהל התרבות ליישום החלטת הממשלה 1279 - בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023

7. תשובת המשרד- תכנית העבודה המשרדית ליישום החלטת הממשלה 550+1279 - בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
8. תשובת המשרד- תכנית העבודה של מינהל הספורט ליישום החלטת הממשלה 1279 - בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
9. תשובת המשרד- תכנית ספורט בחברה הערבית ביצוע ותכנון - בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
10. תשובת המשרד- מינהל ספורט לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 27/06/2025
11. תשובת המשרד- מינהל תרבות לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 27/06/2025
12. תשובת המשרד- מינהל תרבות 1 לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 31/12/2025
13. תשובת המשרד- מינהל תרבות 2 ספריות לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 31/12/2025

הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת הרשות לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023

משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023

משרד הכלכלה והתעשייה

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023

משרד הבינוי והשיכון:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 30/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 30/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 30/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 4 30/06/2023
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 5 30/06/2023
7. תשובת המשרד-החלטה 550 לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 31/12/2025
8. תשובת המשרד-החלטה 1279 לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 31/12/2025
9. מצגת משרד השיכון- מפגש מרכז מוסאוא 05/08/2026

מינהל התכנון:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022 מחלקות הנדסה
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022 תכנון
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 04/01/2026

רשות מקרקעי ישראל:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 30/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 30/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 03/12/2025

הרשות הממשלתית למים ולביוב:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 22/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 22/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 04/01/2026

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022 "תשתיות"
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022 "רל"ב"
3. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022 "תחבורה ציבורית"
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 "תשתיות" 20/06/2023

5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 "תחבורה ציבורית" 20/06/2023
7. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 4 "תחבורה ציבורית" 20/06/2023
8. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 5 "רלב"ד" 20/06/2023

משרד התיירות:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 20/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 6/10/2026

משרד האנרגיה והתשתיות:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 20/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 7/05/2025
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש מידע של מרכז מוסאוא 6/10/2026

משרד החקלאות:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 20/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא החלטה 1279 04/01/2026
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא החלטה 550 04/01/2026
7. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 22/09/2026

הרשות הארצית לכבאות והצלה

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 22/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא החלטה 06/12/2024
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא החלטה 04/01/2026

משרד הפנים:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 05/11/2024
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 05/11/2024
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא החלטה 04/01/2026

המשרד להגנת הסביבה:

1. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
2. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 3 20/06/2023
4. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת של החלטת 550 שנת 2022

משרד הנגב, הגליל והחוסן החברתי:

1. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת 1 של החלטת 550 שנת 2022
2. תובנות 2022 ותכנית 2023 - סיכום הוועדה המתמדת 2 של החלטת 550 שנת 2022
3. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 20/06/2023
4. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 20/06/2023
5. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 1 05/11/2024
6. תשובת המשרד לפי בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 2 05/11/2024

ערים מעורבות:

1. תשובת המשרד לשיוויון חברתי - בקשת חופש המידע של מרכז מוסאוא 20/06/2023

הבדואים בנגב:

1. המשרד לשוויון חברתי - תקציבי החלטת 1279 עם תקציבי מתמדת ביצוע 2022 תכנון 2023 – סיכום הועדה המתמדת שנת 2022

עוד מקורות

1. דוח כנסת מעקב ראשוני אחר יישום החלטת ממשלה 550 "תקאדום" לשנים 2022 ו-2023 17/02/2025

ISBN 978-965-7528-50-1